

Fogyasztóvédő Alapítvány Heti sajtószemle 2019. 23. hét

Ha probléma van a termékkel

Debrecen. Kedves Olvasóink! Ha úgy érzik, nem volt igaza a kereskedőnek, ha problémás a termék, amit vásároltak és nem tudják érvényesíteni a jótállást, vagy egyéb, hasonló jellegű panaszuk van, forduljanak a fogyasztóvédelemhez! A Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Iroda debreceni irodája elérhető az 52/876-565 vagy az 52/500-731-es számon vagy e-mailen: debrecen@versenyugyi-tanacsadoiroda.hu. Hívhatja őket bárki a megyéből. Sok jó tanáccsal tudnak szolgálni, melyek a honlapjukon is megtalálhatók. Keressenek rá!:
www.fogyasztovedok.hu HBN

[Eredeti](#)

(Hajdú-Bihari Napló, 2019. június 03., hétfő, 12. oldal)

Van is hűtőjük, meg nincs is

BETEGEK GONDJAI - HÓNAPOKAT KELL VÁRNI ÚJ GÉPEK SZERELÉSÉRE, CSERÉJÉRE?

Olvasóink műszaki cikkek vásárlásával kapcsolatos kérdéseit gyűjtöttük össze és a Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Irodahálózat szakembereinek válaszaival együtt jelentjük meg ezeket. A történetek tanulságosak a tanácsok hasznosak. (1. rész)

INJEKCIÓTÁROLÁSRA

KELLENE

OLVASÓI KÉRDÉS

Januárban vettünk hűtőt. Március közepén bejelentettük a szerviznek, hogy a felső rész nem hűt. Négyyszer javították, hiába. Tucatnyiszor hívtuk a szervizt, írtunk neki, elküldtük a hűtő és dokumentumainak lefotózott részeit a kérésükre. Csak ígéreteket kaptunk. Írásban és személyesen jeleztem a gondot az üzletnek is, ahol a hűtőt vettük. Azt mondták, csak a szerviz állíthat ki csereutalványt. Májusban újra kijött egy szerelő, csak fotózott és segítséget ígért. Azt mondta, elszállítják majd a rossz gépet, de az új szállítását nekem kell intéznie, kifizetnem. A hűtőben gyógyszereket, injekciókat kell tartanunk. Március óta várjuk, hogy a 140 ezer forintos új berendezést használni tudjuk. Négyeszeri javítás után nem lehetett volna egyszerűen elnézést kérni, elszállítani és újat idehozni? Mit tegyünk még a megoldásért?

A törvény jótállás és kellékszavatosság esetén igényérvényesítési sorrendet ír elő. A vevő először javítást vagy cserét kérhet, és ezek között csak akkor választhat, ha az egyik teljesítése nem lehetetlen vagy nem jár aránytalanul nagy többletköltséggel a kereskedőnek. S végső esetben van lehetőség a vételár visszafizetésének igénylésére, mert indokolt esetben

a fogyasztó áttérhet a jogszabályi sorrend alapján biztosított következő jogának érvényesítésére.

Olvasónk ügyében a négyszeri javítás után - a törvény és a bírói gyakorlat alapján is - indokolt lehet a javítás helyett cserét vagy a vételár visszafizetését kérni. Ugyanis a jogszabály azt is előírja, hogy a vállalkozásnak törekednie kell a javítás vagy a csere 15 napon belüli elvégzésére. S minden ezzel kapcsolatos költség a céget terheli, a szállítást is ki kell fizetnie.

Ilyen esetekben a vevő a kijelölt szakszervizhez és a üzlethez is fordulhat, ahol vásárolt, de utóbbihoz érdemes. Írásban, határidőt szabva szólítsa fel a gond rendezésére. Intézze a kereskedő el a szakszerviznél, ami szerinte szükséges! Olvasónk pedig - ha nem oldódik meg ügye rövid időn belül - békéltető testületi (96/520-217, 34/513-010) eljárást kezdeményezhet és a jogszabálysértés kivizsgálása érdekében bejelentést tehet az illetékes járási hivatal fogyasztóvédelmi osztályánál.

ELROMLOTT

HÁROMKEREKŰ

OLVASÓI KÉRDÉS

Egy háromkerekű motorral tudok csak közlekedni. Elromlott és négy akkumulátor van benne, hatvanezer forintba kerülne azokat kicseréltetni. Azt mondták, csak hat hónap jótállás van rá.

Ez igaz lehet?

Szakértőink szerint elektromos háromkerekű motorra egy év kötelező jótállás vonatkozik. Ez azt jelenti, hogy ha ez alatt a vásárlástól számított idő alatt rejtett hiba jelentkezik, a kereskedőnek kell saját költségén gondoskodnia a javításról vagy a cseréről, végső esetben vissza kell fizetnie a vételárat. S valószínűleg olvasónk esetében anyag- vagy gyártási hibáról van szó. Csak akkor mentesül a cég a jótállási kötelezettsége alól, ha független szakvéleménnyel ennek ellenkezőjét bizonyítja.

TANÁCSADÁS

Olvasóink fogyasztóvédelmi kérdéseiket elküldhetik lapunknak a [rimanyi.zita@lapcom.hu](mailto:rimaryi.zita@lapcom.hu) e-mail- címre. A Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Irodahálózat szakemberei pedig hétfőn és csütörtökön 12 és 16, kedden és pénteken 9 és 13 óra között várják az ügyfeleket Győrben (Bajcsy-Zsi- linszky út 44.).

[Eredeti](#)

(Kisalföld, 2019. június 03., hétfő, 4. oldal)

Ferencvárosban avatták fel Budapest első 5G bázisállomását

A Vodafone Magyarország Zrt. május 23-án prezentálta, hogy mire képes a főváros első 5G bázisállomása, amelyet a cég Lechner Ödön fasori székházának tetejére telepítettek.

Az eseményen - amelyen bemutatták az ország első élő, saját frekvencián létrejött 5G-s mobilkapcsolatát és egy 5G-n távvezérelt autót is - jelen volt Kara Ákos, az ITM államtitkára, Szeneczey Balázs, Budapest főpolgármester- helyettese, valamint Bácskai János, Ferencváros polgármestere is.

- Az új generációs mobil- és vezeték nélküli hálózatok olyan lehetőségek előtt nyitják meg a kapukat, amelyek forradalmasíthatják az egész gazdaság működését. Optimisták vagyunk a

digitális társadalmat és innovációt előremozdító technológiákat illetően. Célunk, hogy az általuk nyújtott előnyökből az egész ország részesüljön, amihez ma egy jelentős lépést tettünk - mondta Amanda Nelson, a Vodafone Magyarország Zrt. elnök- vezérigazgatója.

- A magyar embereknek és a Magyarországon működő vállalkozásoknak stabil, jó minőségű, gyors és megfizethető 5G hálózatra van szüksége. Ezekben a napokban új infokommunikációs és digitális fejlesztési korszak kezdődik hazánkban, a kormány pedig készen áll az 5G bevezetéséhez szükséges háttérrel biztosítani a piaci szereplőknek - ezt már Kara Ákos, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) infokommunikációért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkára közölte.

- Üdvözljük a jövőt Budapesten! - kezdte beszédét Szeneczey Balázs városfejlesztésért felelős főpolgármester-helyettes, aki kijelentette, a fővárosban egyfajta fejlesztési reneszánsz van, amelybe a Vodafone mostani innovációja tökéletesen beleillik. Hozzátette: az 5G technológia olyan digitális távlatokat nyit meg, amelyek mentén Budapest versenyképessége a nyugat-európai nagyvárosokéval fog vetekedni, legfőbb hasznonélvezői pedig a budapesti lakosok lesznek.

Bácskai János örömeinek adott hangot, amiért a Vodafone innen indítja útjára 5G hálózatát, amellyel a IX. kerület is bekapcsolódhat az okosvárosok projektbe. A városvezető kiemelte: Ferencváros robbanásszerű fejlődést él meg, jelenleg is 15 toronydaru dolgozik területén. Elmondta azt is, hogy míg 120 esztendővel ezelőtt a városrész ipari központ volt, melynek fejlődését az idetelepülő vágóhidak és gőzmalmok jelentették, ma a legjelentősebb szolgáltatócégek választják székhelyüknek Ferencvárost.

Aranyosné Börcs Janka, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) főigazgatója bejelentette: még idén elkezdik azokat a frekvenciasávokat értékesíteni, amelyek révén az előfizetők és a gazdaság ágazatai - az ipartól az egészségügyig - élvezhetik majd az 5G technológia előnyeit. Hozzátette, a mobilágazat jövőjét érintő döntés a gigabit alapú társadalom első mérföldkövének is tekinthető.

Budai J. Gergő, a Vodafone Magyarország vállalati kapcsolatokért felelős vezérigazgató-helyettese, az igazgatóság alelnöke bejelentette: a mobilszolgáltatók közül egyedül ők vásároltak az NMHH 2016-os aukcióján 5G-s frekvenciát a 3,5GHz-es sávban, céljuk pedig, hogy vezető szerepet vállaljanak az 5G fejlesztések terén, és az egész társadalom számára mielőbb elérhetővé tegyék a legújabb generációs technológiát.

Az eseményen Ahmed Elsayed műszaki vezérigazgató-helyettese elmondta: a Vodafone budapesti és zalaegerszegi állandó 5G állomásai non-standalone szabvány szerint működnek, tehát a már meglévő 4G állomásaikra épülnek. A 3,5GHz-es frekvenciát használó 5G állomások letöltési sebessége meghaladhatja az 1 gigabit/szekundumot, a késleltetés pedig 10 milliszekundum alá csökkenhet.

Az ötödik generációs mobilhálózatoknak elsősorban olyan területeken lesz jelentősége, ahol kritikus fontosságú az azonnaliság. Ilyen például az önvezető autózás, melynek elterjedésében kulcsszerepe lesz az 5G-nek. A Vodafone ferencvárosi székházának udvarán be is mutatta az ehhez szükséges egyik legfontosabb állomást, a távvezérlésű gépjárműirányítást. Egy BMW i3 típusú elektromos autóban lévő kamera valós időben, HD-minőségben közvetítette a pályától távoli vezetőüléshez azt a képet, amely a járműből volt látható, ezzel párhuzamosan az autó irányításához kellő parancsokat (kormányzás, gyorsítás, fékezés) is az 5G kapcsolat közvetítette. A tesztvezetést elsőként Talmácsi Gábor világbajnok gyorsaságimotor-versenyző, másodikként pedig Bácskai János próbálhatta ki.

[Eredeti](#)

(Ferencváros lapja, 2019. június 03., hétfő, 3. oldal)

10+1 jó tanács az utazni vágyóknak a nyárra

Legyen akár belföldi vagy külföldi út, egyénileg vagy utazási iroda által szervezett, mindenki szeretné az utazását élvezni, élményekkel gazdagodva biztonságban hazatérni. Ehhez kíván néhány jó tanáccsal szolgálni a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége.

A szabadidő változatos eltöltését szolgálja a turizmus, mely a gazdaságilag fejlett régiókban világszerte a hétköznapi élet szerves részévé vált, a világgazdaság egyik legjelentősebb ágazatává fejlődött. A turizmus teljesítménye 2010 óta évről évre rekordokat döntött Magyarországon, a 2018-as év pedig minden idők legjobb turisztikai éve volt.1. Válasszunk megfelelő úticélt.

Az úticél kiválasztásánál a döntésben egy hely turisztikai látnivalói, eseményei, megközelíthetősége fontos szerepet játszanak, de figyelemmel kell lennünk saját és a velünk utazók adottságaira is. Egy fiatalok által kedvelt, bulis nyaralóhely nem biztos, hogy a csendet, nyugalmat kedvelőknek is szerencsés választás. A kisgyermekkel tengerpartra utazóknak is érdemes körültekintően tájékozódni a strandolási lehetőségekről, hiszen hiába fekszik a szálláshely a tengerparton, közel sem biztos, hogy ott a tengerpart is alkalmas a fürdésre. Soha ne döntsünk kizárólag egy-két látott kép vagy mások által elmondott információ alapján.2. Az adott úticélt a megfelelő időszakban keressük fel.

Az nyilvánvaló, hogy síelni senki nem indul olyan helyre, ahol a hőmérséklet tartósan fagypont felett van, de egy adott hely vagy népszerű nevezetesség felkeresése előtt érdemes tájékozódni mindenekelőtt a várható időjárásról. Ugyancsak érdemes figyelni arra, hogy a célországban mikor vannak munkaszüneti napok, nemzeti vagy helyi ünnepek, amelyek befolyásolhatják a megtekinteni kívánt nevezetesség felkeresését, de akár a mindennapi tartózkodás során a szolgáltatások igénybevételenek lehetőségét is, így például, ha az üzletek zárva tartanak. A különösen kedvelt turista célpontok esetén a nyitvatartási idő mellett a belépés feltételeiről is érdemes tájékozódni, lehetőség szerint időpontot foglalni, hiszen sok helyen meghatározzák a naponta belépők maximális számát. 3. Egyénileg vagy utazási szolgáltatóval utazunk? Mérlegeljük az előnyöket és a hátrányokat.

Az egyéni utazás legnagyobb előnye a rugalmasság, akkor és oda utazunk, és szállunk meg, amikor az számunkra megfelelő. Egyénileg olyan helyekre is eljuthatunk, ahova az irodák nem szerveznek utazást. Szempont lehet az is, hogy a saját igényeinknek és pénztárcánknak megfelelően tudjuk a szolgáltatásokat összeválogatni, például adott esetben olcsóbb szálláshelyet választani, bizonyos programokat, vagy akár az étkezések némelyikét kihagyni. Azonban nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy egyéni utazásnál mindenről magunknak kell gondoskodni, önállóan foglalni a repülőjegyet, transzfert, a szállást, étkezést, hogy csak a leglényegesebbeket említsük. Bármilyen probléma esetén csak magunkra hagyatkozhatunk, és a megoldás különös nehézséggel járhat kellő nyelvismeret hiányában.

Akik utazási irodák szervezésében utaznak, azok egyik legfontosabbnak nyilván a kényelmet tartják, hiszen nem kell semmit sem külön szervezni, az iroda mindent megold helyettünk. Azonban sok úticél van, - különösen Tunézia, Egyiptom, Törökország - ahova csak irodával érdemes utazni, mert szinte biztos, hogy ugyanazért a szolgáltatásért lényegesen többet fizetünk saját szervezéssel. A kedvezőbb ár oka lehet, hogy a szállodák a nagy foglalások után kedvezményt adnak, az utaztatás bérelt (charter) gépekkel történik, míg

a felkapott időszakokban még a fapados légitársaságok is jóval drágábban adják a jegyeket. Sok látványosság megtekintésénél a csoportokat külön engedik be, gyorsabb a bejutás. A csoportos utazás hátrányaként említhető, hogy alkalmazkodni kell a csoport többi utasához, ami nem mindenki számára megy könnyen.4. Az utazási szolgáltatót körültekintően válasszuk ki.

Az utazásszervezést hazánkban az utasok jogainak védelme érdekében csak olyan vállalkozás végezheti, aki rendelkezik a jogszabályban előírt feltételekkel és megfelelő vagyoni biztosítékkal. Az engedéllyel rendelkező utazási vállalkozások listája és bejegyzési engedély száma megtalálható a Budapest Főváros Kormányhivatala által vezetett listában, mely az interneten elérhető itt.

Az utas minden esetben az utazásszervezővel kerül szerződéses jogviszonyba, akkor is, ha utazásközvetítőn keresztül is köti meg a vonatkozó szerződést, rendeli meg a szolgáltatást. A szolgáltatás teljesítéséért nem az utazásközvetítő, hanem az utazásszervező a felelős.5. A szálláshely tulajdonságairól, szolgáltatásáról alaposan tájékozódjunk.

Egyéni foglalás esetén sokan az árak alapján választanak. Azonban az ár mellett fontos, hogy milyen szolgáltatásokat kapunk a megadott összegért. Így például, a szoba ára magában foglalja-e a reggelit és az mennyire bőséges. Van-e a szobához külön fürdőszoba vagy zuhanyzó vagy azt közösen másokkal megosztva lehet használni. Erre különösen az olcsóbb szálláshelyeken (diákszállók, hostel) kell figyelni, de arra is, hogy az olcsó ár esetleg hálótermi elhelyezést takar. A központon kívül lévő szállások általában olcsóbbak, azonban a nevezetességekhez, belvároshoz, vagy a tengerparthoz való bejutás egyrészt idővesztést, illetve plusz költséget jelenthet.6. A szállodák osztályba sorolása, így a csillagok száma országonként mást jelenthet.

Nyomatékosan fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy egy három- vagy négycsillagos szálloda közel sem biztos, hogy ugyanazt a szolgáltatási minőséget biztosítja a különböző országokban. Egyes országokban a szállodák minősítése kötelező, s azt az állam turisztikai szervezetei, másutt szakmai szövetségek végzik. Vannak országok, ahol a szállodák minősítése önkéntes alapon történik, van ahol nincs is szállodai minősítési rendszer, de Olaszországban, Spanyolországban a követelmények régióként is eltérőek. Az Európai Unióban 2009 decemberében alapított Hotelstars Union által kidolgozott harmonizált követelményrendszert a Hotelstars Union 17 tagországában alkalmazzák.7. A repülővel történő utazás előtt aprólékosan tájékozódjunk a feltételekről.

A repülő utak esetében is igaz, hogy a számtalan lehetőség és a légitársaságok árképzése miatt sok esetben összehasonlíthatatlanok az ilyen utazás költségei. A különböző online foglalási rendszerekben még ugyanannak a társaságnak ugyanarra a járatára is eltérő árakat találhatunk. Ennek az az oka, hogy egyes költségek csak a foglalás megkezdése után jelennek meg. Ilyenek lehetnek pl. akár a kézipoggyász vagy feladott poggyász díja, jegykiállítási díj, a fizetési mód után különböző díjak felszámítása. Amennyiben az utazásunk bizonytalan, előzetesen tájékozódjunk a lemondási vagy módosítási lehetőségekről. Az ún. flexi jegyek drágábbak, de az utazás időpontját illetően módosíthatók. A fedélzetre magunkkal vihető poggyászok méretéről is tájékozódjunk az adott légitársaságnál. Amennyiben a foglalás megtörtént, ügyeljünk arra, hogy az ún. check-in azaz a becsekkolás mikor, és milyen módon történik. Elerjdt az online check-in, amikor esetenként felár ellenében, magunk választhatunk ülőhelyet. A repülőjárat indulása előtt kellő időben célszerű megjelenni a repülőtéren.8. Az utazási szolgáltatások tartama szempontjából minden megkezdett nap egész napnak számít.

Az utazási csomag megkezdésének az utazási csomagban foglalt bármely utazási szolgáltatás nyújtásának a megkezdése, befejezésének pedig az utolsó szolgáltatás befejezése számít. Az utazás megkezdésének naptári napja az első nap, a következő naptári nap a

második és így tovább a befejezés napjáig. Ha tehát egy utazásra a jelentkezés vasárnap 22 óra, így pedig az utazás éjszaka történik, majd a szállás elfoglalására pedig hétfőn 12 órakor kerül sor, a visszaút pedig a következő hét hétfőn van, a kijelentkezést követően este 22 órai indulás után, és az érkezés pedig kedden éjjel 2 órakor van, akkor ez összességében 10 (naptári) napos utazásnak számít.⁹ Az utazás során a felsorolt fakultatív - az utazási szerződésben nem szereplő - szolgáltatások igénybevételi lehetősége nincs garantálva.

Sokszor nem könnyű a fakultatív lehetőségek tárházából előre kiválasztani a leginkább megfelelőt, azonban amennyiben nem rendeltük meg, vagy az utazásszervező az utazási szerződésben nem vállalta a megrendelni kívánt program megszervezését, az azon való részvétel lehetőségére nincs biztosíték. Mivel a programok létszámfüggők, így a programonként változó minimumlétszám alatt nem indítják azokat, vagy éppen betelnek.¹⁰ Ha probléma merül fel az utazás során, jelezzük azonnal a kifogásokat és törekedjünk annak mielőbbi megoldására.

Az utazási szolgáltatásokra vonatkozó kormányrendelet kifejezetten előírja, hogy az utazó az eset körülményeinek figyelembevételével köteles haladéktalanul tájékoztatni az utazásszervezőt vagy az utazásközvetítőt az utazási szolgáltatásra vonatkozó szerződésben meghatározott valamely utazási szolgáltatás nyújtása során általa észlelt szerződésszegésről. Az utazó haladéktalanul köteles kifogását az utaskísérővel vagy annak hiányában a helyszíni szolgáltatóval közölni. Az utazó felelős a közlés késedelméből eredő kárért. Az utaskísérő köteles gondoskodni a kifogás helyszíni szolgáltatónak történő bejelentéséről. Az utaskísérő az utazó bejelentését, illetve annak a helyszíni szolgáltatóval való közlésének tényét köteles jegyzőkönyvbe foglalni, és ennek egyik példányát az utazónak átadni. Az utaskísérő köteles az utazásszervezőt haladéktalanul tájékoztatni, továbbá a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtenni.

Többen követik azt a gyakorlatot, hogy az utazás során be nem jelentett hibákról fényképeket készítenek (kopott felszerelési tárgyak, elhanyagolt tengerpart, nem tiszta fürdőszoba, szegényes ételválaszték a büféasztalon stb.), majd ezen fényképek alapján igénylik utólag a kártérítést az utazásszervezőtől. Ez semmiképpen nem megfelelő eljárás. A jegyzőkönyv felvételét, az abban foglaltakat megerősíthetik a fényképek, de semmiképpen nem helyettesítik a hiba helyszínen történő kijavításának igénylését, annak jegyzőkönyvbe foglalását vagy annak elmaradása esetén az utazási szolgáltató értesítését.⁺¹ Ne induljon útnak megfelelő biztosítási fedezet nélkül!

Az Európai Egészségbiztosítási Kártya egyes országokban megfelelő megoldást adhat a külföldön történt megbetegedéssel, balesettel kapcsolatos orvosi költségek megtérítésére, de mindig csak az adott országban érvényes szabályok szerint téríti meg a felmerült költségeket, és csak meghatározott egészségügyi intézményekben használható fel. Hátrány az is, hogy nem tartalmaz asszisztencia-szolgáltatásokat. Ezek pedig egy adott helyzetben igencsak szükségesek lehetnek. Ezzel szemben a komoly háttérű biztosítók alkalmazottai a világ bármelyik részére képesek megszervezni a megfelelő színvonalú egészségügyi ellátást, betegszállítást, jogvédelmet és minden egyéb, olyan szolgáltatást, amelyet a kötvényekben feltüntettek. Az utasbiztosítás kiválasztásánál azonban érdemes körültekintően tájékozódni, az általános és egyedi szerződési feltételeket alaposan áttanulmányozni, mivel az egyes biztosítók különböző termékei nem csak díjaikban, de a vállalt kockázatok körében és a fedezetek mértékében is jelentősen eltérhetnek. A speciális tevékenységek (sielés, búvárkodás, ejtőernyőzés stb.) biztosítását nem minden biztosító vállalja, illetve egyes módzatok ezekre nem terjednek ki. Valamennyi utasbiztosítási szerződés tartalmaz olyan eseteket (mentesülés, kizárt kockázat), melyre a biztosító nem vállalja a szolgáltatás nyújtását, továbbá fedezeti limiteket rögzíthet, és bizonyos esetekben az önrész vállalását is kikötheti.

Az utazás előre nem látható (pl. betegség miatti) meghiúsulására célszerű útlemondási biztosítást is választani.

[Eredeti](#)

(kisalfold.hu, 2019. június 03., hétfő)

A tudatos fogyasztó értékei - már a suliban

Igazságosság, méltányosság és ökológiai felelősség.

Debrecen. - Elismerést kapni jó, a gyerekeknek, a pedagógusoknak, az iskolának is. Mert igazolása annak, hogy jó úton járunk, jó, amit csinálunk. Fontos azért is, mert ez az elismerés most nem az anyaminisztériumunkból érkezik, hanem az innovációért és a technológiai fejlesztésért felelős minisztériumból - mondta dr. Czifra Ildikó, a Debreceni Lorántffy Zsuzsanna Általános Iskola intézményvezetője az ünnepségen, melyen átvette a "Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola" címet.

Az iskola ezt is feladatának tartja

A Debreceni Lorántffy Zsuzsanna Általános Iskola elnyerte a "Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola" címet.

Debrecen. - Hogy ezt az elismerést most nem az oktatási minisztériumtól kapjuk, azt jelzi, hogy a tudás átstrukturálódott: a klasszikus ismeretanyagtól eltérő, a mindennapokban lehetőleg gyorsan használható ismeretekre van szükség, és ennek a kihívásnak meg kell felelnünk - mondta dr. Czifra Ildikó, a Debreceni Lorántffy Zsuzsanna Általános Iskola intézményvezetője a csütörtöki ünnepségen, melyen átvette az elismerő oklevelet Keszthelyi Nikolettától, az Innovációs és Technológiai Minisztérium fogyasztóvédelemért felelős helyettes államtitkárától.

Tapasztalatszerzés

- Egy ilyen pályázat lehetőséget ad arra, hogy számvetést készítsünk, elemezzük, értékeljük eddigi munkánkat, és ha szükséges, új irányvonalakat határozzunk meg. Ezt tettük mi is. Rengeteg programunk van, ami mind kapcsolódik a tudatos fogyasztáshoz: a hulladékgyűjtés számtalan variációja, a happy hét, amikor a vízzel foglalkozunk egy teljes héten át, a fenntarthatósági témahét - ismertette az intézményvezető. A Lorántffy a lelki egészségre is gondot fordít: elindította a boldog iskola programot, és részt vesz a méltóság mezeje programban is. Az intézményben nagyon fontosnak tartják, hogy legyenek irányelvek: vallják, hogy a gyerek az első, akinek lehetőséget kell adni a világ megismerésére, a tapasztalatszerzésre, hogy felelős döntéshozó legyen. Dr. Czifra Ildikó arról is beszélt, hogy a gyermeknek a tudást, a készséget, képességfejlesztést, a sportolási és művészeti lehetőségeket az iskolájában kell biztosítani, s kiemelte, nagyon fontos illeszkedni környezetünkhöz, hogy megóvhassuk, és részesei lehessünk egy nagyobb közösségnek.

Komplex rendszert építettek ki

- Számba vettük programjainkat és tovább bővítettük őket - mutatott rá az intézményvezető. Beszédében megköszönte az iskola alsó tagozatán tanító négy pedagógus, Buchholcz Éva, Lendvai Enikő, Kovács Ilona és Magyar Tibor munkáját. Ők vállalkoztak rá, hogy a meglévő programoknak előzményeket adnak, másokat továbbfejlesztenek, így egy egymásra épülő rendszert építve ki az alsó tagozaton. Mindez a délutáni foglalkozások idején

kapott helyet. - Ez nagyon érdekes kísérlet volt, hiszen elkezdtek feszegetni a napközi határait. Új tudást, új térben, új időben közvetíteni, ez mindenképpen izgalmas vállalkozás. Ma már elmondhatjuk: mind a négy alsó tagozatos évfolyamnak van kidolgozott programja - mondta dr. Czifra Ildikó. Az első és második osztályosok a fenntartható fogyasztással, környezetvédelemmel foglalkoznak, itt a gyerekek életkorából adódóan folyamatos tevékenykedésre helyezték a hangsúlyt. Az újrahasznosítás, az energiatakarékosság témáját járták körbe, a gyerekek sokszor mentek terepre, és folyamatosan feldolgozták a látott-hallott tapasztalatokat. Kenyeret sütöttek, szörpöt készítettek, meglévő tárgyaikból újakat alkothattak, és összehasonlíthatták a boltban vásároltakkal. A tárgyak újragondolására megyei versenyt hirdettek, s rengeteg pályamunka érkezett, bizonyítva, hogy a gyerekeket megéri ez a téma. A harmadik évfolyamosok fogyasztóvédelmi ismeretekkel, vásárlási formákkal, környezettudatos vásárlással foglalkoztak. Piacra látogattak, s ott kapcsolatot teremtettek a helyi termelőkkel, értékesítőkkal, ami kapcsolódási pont a városrészi közösségfejlesztési koncepciójához. A negyedik évfolyamosok pénzügyi ismereteket sajátítottak el: időgazdálkodás, családi munkamegosztás, megtakarítás szerepelt a témák között. Az iskola megszervezte, hogy helyi cégek képviselői válaszoljanak a diákok kérdéseire. Saját pénzt vezettek be, a karácsonyi tallért.

Folytatása következik

- Gondoltunk a jövőre is: az új terület a biztonságos internethasználat. Nagyon sok probléma keletkezik iskolán kívül, ezeknek megoldását iskolán belül elképzelni nem egyszerű feladat; a felkészülésére időt kell biztosítanunk magunknak. A digitalizáció elterjedésével egyre nagyobb teret hódít az e-kereskedelem, a netbank, a mobiltelefonos fizetés. Ez újabb problémákat fog felvetni, amire szintén fel kell készítenünk a gyerekeket - foglalta össze a jövőbeli terveket dr. Czifra Ildikó.

Az ünnepségen fellépett az iskola Kőkény néptáncsoportja Fotók: Molnár Péter
PtkI

[Eredeti](#)

(Hajdú-Bihari Napló, 2019. június 04., kedd, 1+11. oldal)

Költségvetés - Az Agrárminisztérium több mint 218 milliárdos büdzsére számíthat

Az Agrárminisztérium a jövő évben 218,3 milliárd forintos büdzsével számolhat az idei 206,2 milliárd forint után a 2020. évi központi költségvetésről szóló tervezet szerint, amely kedden jelent meg parlament honlapján.

Ebből 193,746 milliárd forint hazai működési költségvetési, 12,165 milliárd forint felhalmozási költségvetési, 12,422 milliárd forint európai uniós fejlesztési költségvetési forrás. A tervezett kiadást 32,9 milliárd forint értékben fedik le hazai működési, illetve felhalmozási bevételek. A szaktárca igazgatására 2020-ban 9,38 milliárd forintot rendel a költségvetés az előző évi 8,16 millió forint után. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal működésére 15,2 milliárd forint jut, egyidejűleg a hivatalnak 10,468 milliárd forint működési bevételt kell elérnie. Tavaly 14,682 milliárd forint volt a működés költsége 10,169 milliárd forint bevételi előirányzat mellett. A ménesgazdaságok működésére 3,614 milliárd

forintot biztosítanak jövőre, emellett 2,99 milliárd forint bevétellel is számolnak. Az idei költségvetés 3,585 milliárd forintot szánt a működésre 2,9 milliárd bevétel mellett. A mezőgazdasági középfokú szakoktatás intézményei az ideihez hasonló 25,7 milliárd forint költségvetéssel működhetnek jövőre, eközben 5,2 milliárd forint bevétellel számolhatnak. Beruházásokra, felújításokra 1,69 milliárd forint jut. A Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ számára jövőre 6 milliárd forintot rendel a költségvetés, egyidejűleg 2,116 milliárd forint bevételt vár. Az idén 4,9 milliárd jutott, 1,79 milliárd forint bevétel mellett. A Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ működése jövőre 1,5 milliárd forintba kerül, beruházásokra 240 millió forint, ugyanakkor 185,3 millió forint bevételt érhet el a központ. A génmegőrzési intézmények idei költségvetése hasonlóképpen 1,5 milliárd forint. Az Országos Meteorológiai Szolgálat 1,84 milliárd forintból működhet jövőre, miközben 1,239 milliárd forint bevételt is elvárnak tőle. Az idei működésre 1,65 milliárdot osztott tavaly a kormány. A nemzeti park igazgatóságok 13,08 milliárd forint működési költséggel számolhatnak, egyidejűleg 6,04 milliárd forint bevétellel. Felújításokra, beruházásokra mintegy 490 millió forintot fordíthatnak. Az idén 9,5 milliárd forint jutott a működésre, 5,7 milliárd forint bevételi előirányzat mellett. A Nemzeti Földügyi Központ költségvetése 2,2 milliárd forintba rúg jövőre. A nemzeti földalapkezelő 2019-ben ugyanekkora büdzséből gazdálkodott. A fejezeti kezelésű előirányzatok között környezetvédelmi célú előirányzatokra 3,56 milliárd forintot tartalmaz a költségvetés. Például természetvédelmi pályázatok támogatására 900 millió forint juthat, ugyanezt a célt 2019-ben 679 millió forint szolgálja. Környezetvédelmi pályázatokra 622,8 milliót javasol a dokumentum, erre az idén 471,8 millió forint jutott. Az ideihez hasonló 570 millió forint mehet védett természeti területek védettségi szintjének helyreállítására. Az agrár célú előirányzatok között a határon átnyúló agrár- és vidékfejlesztési feladatok támogatásának költsége a javaslat szerint 518,9 millió forint, csaknem ugyanannyi, mint az idén. A hungarikumok és nemzeti értéktár megőrzésének és népszerűsítésének támogatása 490,5 millió forinttal gazdálkodhat, az idén 492,7 millió forinttal. A parlagrafű elleni védekezésre 44,1 millió forint jut, az ideinek csaknem megfelelő összeg. Az állami génmegőrzési feladatokat 705 millió forint támogatja, az idén ez még 901 millió volt. A zártkerti program támogatására 1 milliárd forintot szánnak, 2019-ben ez 1,99 milliárd forint. A nemzeti támogatások keretében állattenyésztési feladatokra a 2019. évnek megfelelő 1,3 milliárd, a sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatására hasonlóképpen 866 millió forint jut. A nemzeti agrártámogatások összege a 2019. évi 78,3 milliárd után 77,22 milliárd forint lesz jövőre, az agrárkárnyújtásé 8,6 milliárd forint, ugyanannyi, mint az idén, itt egyidejűleg 4,3 milliárd forint bevétellel is számol a költségvetés. Az agrárvállalkozások hitelgarancia-rendszerének erősítésére 5 milliárd forint jut. Az uniós programok között kiegészítő támogatást kap egyebek között a Méhészeti Nemzeti program 1,36 milliárd forint értékben, a tavalyi 788 millió után. Az Igyál tejet program forrása 3,8 milliárd forint, 2019-ben még 4,3 milliárd. A speciális szövetkezesek (tész) támogatására 4 milliárd forint jut jövőre, míg az idén 4,2 milliárd, az iskolagyümölcs programra pedig 2,35 milliárd, az idei 2,28 milliárd forint után.

Eredeti

(webradio.hu, 2019. június 04., kedd)

Prioritások közt az élelmiszerbiztonság

Első alkalommal tartják meg az Élelmiszerbiztonsági Világnapot, melynek fő üzenete, hogy az élelmiszerlánc egy felelősségi láncolat is, ugyanis egy biztonságos termék is okozhat megbetegedést, ha nem megfelelően bánunk vele. Éppen ezért ez a terület kiemelt a kormány számára - mondta Zsigó Róbert élelmiszerlánc-felügyeletért felelős államtitkár az Élelmiszerbiztonsági Világnap alkalmából tartott sajtótájékoztatón.

A reprezentatív közvélemény-kutatások eredményei immár évek óta rendszeresen azt mutatják, hogy a magyar emberek számára az egészségügy után az élelmiszerbiztonság a második legfontosabb kérdés. Ezért elengedhetetlenül fontos, hogy a legfőbb prioritások között kezeljük, gondot fordítsunk folyamatos megővására, egyúttal fejlesztésére.

Az államtitkár ismertette: az élelmiszerlánc-biztonság területén az egyik legjelentősebb mérföldkő a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal 2012-es megalakítása volt. Ugyanebben az évben jött létre a Kiemelt Ügyek Igazgatósága, mely azóta több mint 3600 ellenőrzést végzett. Tevékenység korlátozására 218 esetben került sor, míg a forgalomból kivont terméktételek mennyisége meghaladja a 15 ezer tonnát. Több mint 1280 esetben szabtak ki bírságot, amelyek összértéke több mint 1,6 milliárd forint.

(kep-id=650684-align=center-title=auto-width=580-galeria=1-popup=1)

Emellett bevezették az élelmiszerlánc-felügyeleti díjat, melynek felhasználásából a Nébih többek között folyamatosan fejleszti országos, akkreditált laboratóriumi hálózatát. Ez hozzájárul mind a hatósági, mind a vállalkozások által megrendelt vizsgálatok gyors és precíz elvégzéséhez, ezzel együtt a hatósági rendszer nemzetközi színvonalának megőrzéséhez és további emeléséhez - emlékeztetett Zsigó Róbert.

Az agrártárca államtitkára hangsúlyozta: a Kormány 2013-ban elfogadta az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiát. Ebben fogalmaztuk meg először az élénk közkapcsolati rendszer kialakítását, a nyitott, edukatív és tudatos kommunikáció fontosságát, hiszen az élelmiszerlánc-biztonság fenntartásában a felkészült vállalkozások és a szigorú, következetes hatóság mellett kulcsszerepe van a tudatos vásárlóknak is. A tudásmegosztás biztosítása érdekében a Nébih elsősorban önerőből, részben EU-s pályázatokból több mint fél tucat szemléletformáló kampányt folytat jelenleg is.

Az első Élelmiszerbiztonsági Világnap alkalmából elkészült egy szemléletformáló videó, mely a kockázatmegelőzés fontosságát hangsúlyozza. A kisfilm emellett arra is felhívja a figyelmet, hogy a kórokozók szabad szemmel nem láthatóak, a tisztának tűnő felületeken is jelen lehetnek, így a helyes higiéniai gyakorlatok betartásával megelőzhető a megbetegedés. Szintén a világnap alkalmából készült a Vásárolj okosan! című kiadvány, melynek fő üzenete, hogy az élelmiszerekkel való első találkozásunkkor, a vásárláskor maguk a vásárlók is sokat tehetnek az élelmiszer-biztonságért. A kisokos ismerteti az élelmiszerek eladásának helyes feltételeit, ami magában foglalja a kihelyezést, a csomagolást, a tárolást, a nyomon követést és a kiszolgálás alapvető szabályait.

Az Agrárminisztérium és a Nébih célja, hogy az élelmiszerlánc minden területén, annak minden szereplője számára biztonságot és, ha kell, segítséget nyújtson. Az elmúlt évek eredményei, a Világnap alkalmából készített tájékoztatók és a felvázolt jövőbeni tervek egyaránt e célt szolgálják.

[Eredeti](#)

(storeinsider.hu, 2019. június 04., kedd)

Érdemes nagyon körültekintően megválasztani egy nyaraláskor az úticélt

Érdemes nagyon körültekintően megválasztani egy nyaraláskor az úticélt, mert előfordul, hogy egy nyaralni vágyó nem azt kapja, amire számított - hívta fel a figyelmet a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetségének szóvivője. Harangozó Éva kérdezte Kispál Editet. Címkék: utazás, hibás teljesítés.

[Eredeti](#)

(InfoRádió, 2019. június 04., kedd, 11 óra)

A tudatos fogyasztó értékei - már a suliban

A Debreceni Lorántffy Zsuzsanna Általános Iskola elnyerte a "Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola" címet.

- Hogy ezt az elismerést most nem az oktatási minisztériumtól kapjuk, azt jelzi, hogy a tudás átstrukturálódott: a klasszikus ismeretanyagtól eltérő, a mindennapokban lehetőleg gyorsan használható ismeretekre van szükség, és ennek a kihívásnak meg kell felelnünk - mondta dr. Czifra Ildikó, a Debreceni Lorántffy Zsuzsanna Általános Iskola intézményvezetője a csütörtöki ünnepségen, melyen átvette az elismerő oklevelet Keszthelyi Nikolettától, az Innovációs és Technológiai Minisztérium fogyasztóvédelemért felelős helyettes államtitkárától.- Egy ilyen pályázat lehetőséget ad arra, hogy számvetést készítsünk, elemezzük, értékeljük eddigi munkánkat, és ha szükséges, új irányvonalakat határozzunk meg. Ezt tettük mi is. Rengeteg programunk van, ami mind kapcsolódik a tudatos fogyasztáshoz: a hulladékgyűjtés számtalan variációja, a happy hét, amikor a vízzel foglalkozunk egy teljes héten át, a fenntarthatósági témahét - ismertette az intézményvezető. A Lorántffy a lelki egészségre is gondot fordít: elindította a boldog iskola programot, és részt vesz a méltóság mezeje programban is. Az intézményben nagyon fontosnak tartják, hogy legyenek irányelvek: vallják, hogy a gyerek az első, akinek lehetőséget kell adni a világ megismerésére, a tapasztalatszerzésre, hogy felelős döntéshozó legyen. Dr. Czifra Ildikó arról is beszélt, hogy a gyermeknek a tudást, a készséget, képességfejlesztést, a sportolási és művészeti lehetőségeket az iskolájában kell biztosítani, s kiemelte, nagyon fontos illeszkedni környezetünkhöz, hogy megóvhassuk, és részesei lehessünk egy nagyobb közösségnek.- Szamba vettük programjainkat és tovább bővítettük őket - mutatott rá az intézményvezető. Beszédében megköszönte az iskola alsó tagozatán tanító négy pedagógus, Buchholcz Éva, Lendvai Enikő, Kovács Ilona és Magyarai Tibor munkáját. Ők vállalkoztak rá, hogy a meglévő programoknak előzményeket adnak, másokat továbbfejlesztenek, így egy egymásra épülő rendszert építve ki az alsó tagozaton. Mindez a délutáni foglalkozások idején kapott helyet. - Ez nagyon érdekes kísérlet volt, hiszen elkezdtük feszegetni a napközi határait. Új tudást, új térben, új időben közvetíteni, ez mindenképpen izgalmas vállalkozás. Ma már elmondhatjuk: mind a négy alsó tagozatos évfolyamnak van kidolgozott programja - mondta dr. Czifra Ildikó. Az első és második osztályosok a fenntartható fogyasztással, környezetvédelemmel foglalkoznak, itt a gyerekek életkorából adódóan folyamatos tevékenykedésre helyezték a hangsúlyt. Az újrahasznosítás, az energiatakarékosság témáját

járták körbe, a gyerekek sokszor mentek terepre, és folyamatosan feldolgozták a látott-hallott tapasztalatokat. Kenyeret sütöttek, szörpöt készítettek, meglévő tárgyaikból újakat alkothattak, és összehasonlíthatták a boltban vásároltakkal. A tárgyak újragondolására megyei versenyt hirdettek, s rengeteg pályamunka érkezett, bizonyítva, hogy a gyerekeket megéri ez a téma. A harmadik évfolyamosok fogyasztóvédelmi ismeretekkel, vásárlási formákkal, környezettudatos vásárlással foglalkoztak. Piacra látogattak, s ott kapcsolatot teremtettek a helyi termelőkkel, értékesítőkkal, ami kapcsolódási pont a városrész közösségfejlesztési koncepciójához. A negyedik évfolyamosok pénzügyi ismereteket sajátítottak el: időgazdálkodás, családi munkamegosztás, megtakarítás szerepelt a témák között. Az iskola megszervezte, hogy helyi cégek képviselői válaszoljanak a diákok kérdéseire. Saját pénzt vezettek be, a karácsonyi tallért.- Gondoltunk a jövőre is: az új terület a biztonságos internethasználat. Nagyon sok probléma keletkezik iskolán kívül, ezeknek megoldását iskolán belül elképzelni nem egyszerű feladat; a felkészülésére időt kell biztosítanunk magunknak. A digitalizáció elterjedésével egyre nagyobb teret hódít az e-kereskedelem, a netbank, a mobiltelefonos fizetés. Ez újabb problémákat fog felvetni, amire szintén fel kell készítenünk a gyerekeket - foglalta össze a jövőbeli terveket dr. Czifra Ildikó.PtkI

[Eredeti](#)

(haon.hu, 2019. június 04., kedd)

Úgy tűnik, a Google nekimegy a reklámblokkolóknak

A Google egyfelől nekilát kivéreztetni a rivális reklámcégeket, másrészt egy rendkívül idegesítő újítást is tervez. A vállalat arról tájékoztatott, hogy a reklámblokkolókat is meg fogja babrálni.

Egyre inkább úgy tűnik, hogy a Google hamarosan ki fogja mutatni a foga fehérjét a reklámpiacon - írja az Origo -, a Chrome piacvezető pozícióját kihasználva az internetezőkkel és a rivális reklámcégekkel is alaposan kiszúrhat. Matt a rivális hirdetőknak Május elején a netezők magánszférájának védelmét hangoztatva bejelentette, hogy a Chrome valamikor a nem túlságosan távoli jövőtől kezdve elkezdni majd többé-kevésbé blokkolni a felhasználókat követő hirdetőcégek követését. Ez elsőre jól hangzik, de a hírek szerint a saját netezőkövetését a gyakorlatban nem fogja érinteni a lépés, azaz a "fogyasztóvédelmi" változtatásaival valójában csak a rivális reklámcégeket fogja versenyhátrányba hozni. Jöhet a kéretlen hirdetések áradata Mindeközben a vállalat most újból megerősítette, hogy a felhasználók által telepített reklámblokkoló bővítményeket is ki kívánja véreztetni: a Chrome programozási felületeinek a megváltoztatásával 30 ezerre fogja limitálni a blokkolási listákba betehető szabályok mennyiségét. Összehasonlítási alapul a blokkolókat által széles körben használt EasyListben jelenleg 75 ezernél is több szabály található. A magyarázat szerint pusztán azért limitálja a listaméretet a Chrome, hogy a reklámblokkoló ne lassítsák le túlságosan a böngészőt. Érdekes kérdés, hogy vajon a reklámblokkoló, vagy a weblapokon megjelenő reklámok lassítják-e jobban a Chrome-ot. Kövesd az oldalunkat a Facebook-on és a Twitteren is!

[Eredeti](#)

(digitalhungary.hu, 2019. június 04., kedd)

Még mindig akadnak gondok a kártyaelfogadással

Sok kereskedőnél nem lehet plasztikpénzt használni, és a bolti sorokban is igen gyakran kotorásznak a vevők bankjegyek után. A versenyhatóság több javaslattal segítené a bankkártyák további terjedését. Például azzal, hogy a bankok gyorsabban fizessenek a kereskedőknek.

Az előző év utolsó negyedében a korábbinál valamivel kevesebb helyen és kevesebb kereskedői terminálnál (POS) lehetett bankkártyával fizetni. Ez azonban - derül ki a jegybank friss jelentéséből - nem tartotta vissza a kártyabirtokosokat plasztikjuk használatától. Éppen ebben az időszakban lett a Magyar Nemzeti Bank (MNB) szerint minden eddiginél magasabb a hazai kibocsátású fizetési kártyákkal belföldön lebonyolított vásárlások száma. Jártában-keltében mindenki tapasztalhatja, hogy a kártyás fizetés közel sem annyira általános, mint az adatokból gondolnánk. Sok kereskedőnél nem lehet plasztikpénzt használni, és a bolti sorokban is igen gyakran kotorásznak a vevők bankjegyek után. Erre utalhat az is, hogy az MNB adatai szerint noha a fizetési kártyás készpénzfelvételek darabszáma (26,9 millió) az utolsó negyedévben az előző év azonos időszakához képest kissé csökkent, a forgalom még így is nőtt. A felvett készpénz összértéke (2108 milliárd forint) 7 százalékkal lett magasabb az egy évvel korábbinál. A GVH változásokat javasol a kártyát elfogadó kereskedők száma Magyarországon egyes területein nagyon alacsony, és még mindig erős a magyar fizető felek készpénzhez való kötődése - állapította meg a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a kártyaelfogadás piacán lefolytatott ágazati vizsgálatának eredménye alapján. Elemzésük szerint 2014-től kezdődően a bankközi jutalékból származó díjterhelés a felére esett vissza, ezzel párhuzamosan az egyéb bevételek fizetési kártyás forgalomhoz viszonyított aránya viszont nőtt. A vizsgált időszakban a GVH a legjelentősebb díjcsökkenést a legkisebb méretű kereskedőknél észlelte, de - jegyzi meg - a forgalomhoz viszonyítva még mindig ennek a kereskedői méretkategóriának a legnagyobb a díjterhelése. Néhány, az üzletág fejlődését segítő javaslatot is megfogalmaztak. Az egyik ezek közül, hogy nem ártana, ha a bankok a jelenleginél gyorsabban fizetnének. A bankkártyás tranzakciók kereskedői díjjal csökkentett ellenértékét ugyanis az elfogadók általában az elektronikus adatok beérkezésétől számítva két munkanappal később indítják a kereskedők bankszámlájára. Az ágazati vizsgálat során elvégzett piackutatásban a kereskedők - megjegyezzük, érthetően - nehezményezték ezt. Különösen a kisebb forgalmú, kevésbé tőkeerős kereskedőknek okozhat ez a kifizetési késedelem problémát. A GVH emellett megfontolásra javasolja az elfogadóknak, illetve a kártyatársaságoknak: díjstruktúrájukat alakítsák úgy át, hogy az ne terhelje aránytalanul a kisméretű kereskedői szegmensbe tartozó piaci szereplőket. Tranzakciószámmal arányos díjazást ugyan kevés elfogadó alkalmaz, de - jegyzi meg - ezek együttes piaci részesedése nem elhanyagolható. Mindenkit tanítani kellene? A versenyhatóság jó ötletnek tartaná az érintettek tanítgatását is. A GVH javasolja ugyanis a Pénzügyminisztériumnak, illetve az MNB-nek, hogy indítson a bankkártyahasználat iránti bizalmat növelő társadalmi, edukációs programokat. Hasznosnak találnának még külön kereskedői tudatosságnövelő kampányokat is. Az ágazati vizsgálat tapasztalatai alapján - nyomatékosították - a kereskedők többsége nincs tisztában a készpénzhasználat költségeivel, ezért tartják azt sokkal olcsóbbnak a bankkártya elfogadásánál.

Szerző: Az Én Pénzem

[Eredeti](#)

(ezenpenzem.hu, 2019. június 04., kedd)

Sms-ben kínálták a tűzifát

BÉKÉSCSABA Gyanút keltő tűzifaakciót hirdető üzenetet kapott egy csabai nő. Az sms feladója korábbi vevőjeként szólította meg, majd egy telefonszámot ajánlott neki, amin érdeklődhet a kedvező árú tüzelőről. Mint kiderült, a telefonszám szerepel a Nébih hasonló ügyekkel kapcsolatos feketelistáján.

Sms-ben is kínálják a gyanús tűzifát

Sokan már ezekben a hónapokban megrendelik téli tűzifájukat. Nem mindegy azonban, hogy honnan szerzik be azt. Az árusok ugyanis számos esetben jogszerűtlen tevékenységet folytatnak, és ez már egy-egy gyanús hirdetés miatt is szemet szúrhat.

BÉKÉS MEGYE A napokban egy Facebook-bejegyzésre hívták fel a figyelmünket, melyben egy békéscsabai nő azt panaszolta, hogy számára gyanús sms-t kapott akciós tűzifa hirdetéssel kapcsolatban. Az üzenetben az állt, hogy régi beszállítója keresi fel a címettet, aki korábban már több alkalommal rendelt rajtuk keresztül konyhakész fát a Bakonyból, és most újabb akciót kínálnak neki, amiről telefonszámukon érdeklődhet. Szalay Ágnes, a bejegyzés írója érdeklődésünkre elmondta, hogy ő sosem rendelt tüzelőt a Bakonyból, illetve a telefonszáma is titkos, ezért nem érti, hogyan kerülhetett a feladóhoz. Hozzátette, mivel sem aláírást, sem pedig cégnevet nem tartalmazott az üzenet, így az gyanút keltett benne, így a válasz-smsben megpróbált azonosítást kérni a küldőtől, amire azóta sem reagáltak.

Az eset kapcsán megkerestük a Békés Megyei Rendőr-főkapitányságot, amelynek munkatársától azt a választ kaptuk, hogy az ügyel kapcsolatba hozható, hasonló jellegű bejelentés eddig nem érkezett a rendőrségre Békés megyében. Mindeközben a Nemzeti Élelmiszerláncbiztonsági Hivataltól (Nébih) is információt kértünk, mivel internetes oldalukon a jogszerűtlen adatok között szerepel az a telefonszám, melyről az sms-t küldték. A hivatal válaszában leszögezte, folyamatos ellenőrzés alatt tartják az elektronikus sajtóban és egyéb helyeken megjelenő tűzifahirdetéseket, és szükség esetén azonnal felveszik a kapcsolatot a honlapok üzemeltetőivel, hogy a jogszerűtlen reklámokat minél előbb eltávolítsák oldalukról.

Hozzátették, amennyiben a Nébih olyan hirdetést talál, melyben nem tüntetik fel az úgynevezett EUTR technikai azonosító számot, az jogszerűtlennek minősül. A hazai jogszabályok szerint ugyanis faanyaggal kereskedelmi tevékenységet csak olyan gazdasági szereplő folytathat, aki előzetesen bejelentkezett a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal hatósági rendszerébe, majd az adatai nyilvántartásba vételével egyidejűleg a fent említett azonosítót kiadták részére. Ezt követően pedig a faanyag-kereskedelmi lánc szereplője kizárólag olyan hirdetést adhat fel, amiben feltünteti az EUTR-számát is. Erre azért van szükség, mert ha ilyen azonosítóval hirdet valaki, akkor panasz vagy jogszerűtlen tevékenység esetén az adott személy az adatbázisból egyszerűen visszakereshető, így felelősségre vonható.

A hivatal beszámolójából kiderült, a kérdéses telefonszám 2018. október 11-én egy, a Jófogas hirdetési portálon feladott ajánlatban szerepelt. Feladója ugyan megjelölte magát

személynévvel, de EUTR technikai azonosító számot nem adott meg, illetve a megadott néven nem jelentkezett be senki hatósági nyilvántartásukba. A körülményekre való tekintettel a hirdetést töröltették az oldalról, egyúttal a hívószámot felvezették a honlapjukon szereplő "feketelistára". Hozzá tették, utóbbit azért teszik meg, hogy jelzést adjanak a valótlan adatokról és a megtévesztő hirdetésekről a vásárlóknak. Azt kérték lapunktól, hogy a kivizsgálás érdekében a konkrét telefonszámot ne tegyék közzé. Azonban javasolják, hogy vásárlás előtt mindenki győződjön meg honlapjukon arról, hogy az adott tűzifaárus esetleg szerepel-e listájukon jogszerűtlen tevékenység miatt.

A közelmúltban a Nébih több közleményben is igyekezett felhívni a lakosság figyelmét arra, hogy a tűzifa megrendelése előtt győződjenek meg a beszállító személyének hitelességéről, létezéséről, és kizárólag megfelelő iratokkal (számla, szállítójegy) rendelkező fatermékeket vásároljanak. Ez azért fontos, mert a tűzifa az a termék, amelynek a minőségéről, mennyiségéről nehéz a házhoz szállítás pillanatában meggyőződni. Amennyiben utólag veszi észre a fogyasztó, hogy megkárosították, az azonosíthatatlan eladóval szemben már nem fogja tudni panaszát érvényesíteni.

Csak megbízható forrásból vásároljunk tűzifát!

Vásári Erzsébet erzsebet.vasari@mediaworks.hu

[Eredeti](#)

(Békés Megyei Hírlap, 2019. június 05., szerda, 1+3. oldal)

A környezettudatos gondolkodás hozzájárul az egészséges élet kialakításához

Nagy István kiemelkedő jelentőségűnek tartja az óvodai környezeti nevelést. A magyarországi zöld óvodák hálózatát 945 óvoda alkotja.

A miniszter a közlemény szerint felhívta a figyelmet arra, hogy a környezettudatos szemléletformálást támogatják az oktatási-nevelési cézzal meghirdetett programok, amelyeket a tárca a háttérintézményeivel közösen valósít meg. A tárcavezető kiemelkedő jelentőségűnek tartja az óvodai környezeti nevelést. A magyarországi zöld óvodák hálózatát 945 óvoda alkotja - jegyezte meg. Kiemelte, hogy a tudás és tapasztalatátadás egyik legfőbb bázisát az ökoiskolák jelentik. Magyarországon 997 ökoiskola működik, így a magyar diákok több mint negyede ilyen intézményben tanul. Az agrártárca a levegőtisztaság megőrzése mellett a vízbiztonság megővésére is fel akarja hívni a figyelmet, ezért indult el a Biotikus index a középiskolai oktatásban című program és a Gumicszirmás természetvédelem elnevezésű pályázat. A miniszter hangsúlyozta, a kertészkedés kiváló lehetőség, hogy a gyerekek megtanulják elfogadni és tisztelni a természet törvényeit. A tárca ezt tartotta szem előtt, amikor az Iskolakertekért Alapítvánnyal, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával és a Váci Egyházmegyei Karitással együttműködve pályázati rendszert alakított ki új iskolakertek létrehozására. Az étel- és italhulladék csökkenése érdekében hirdette meg a Nemzeti Ételmiszerlánc-biztonsági Hivatal Maradék nélkül elnevezésű kampányát, amelynek célja az iskolások tudatosságának növelése és a jó gyakorlatok elterjesztése - idézte fel Nagy István. Ezek a programok nem jöhettek volna létre, ha nincsenek a szakmájukban példamutató tanítók és tanárok. Ugyanígy elismeréssel tartozunk azoknak, akik újságíróként,

szakértőként vagy magánemberként kiálltak a környezet védelme mellett - fogalmazott az agrárminiszter az AM közleménye szerint.

[Eredeti](#)

(magyar nemzet.hu, 2019. június 05., szerda)

Élelmiszerbiztonság

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal kiadványokkal és internetes kampánnyal hívja fel a figyelmet az élelmiszerek biztonságos vásárlására és tárolására. Ezek mellett a pazarlásra is felhívják a figyelmet, mégpedig a tudatos vásárlásra ötleteket adó füzetükkel. Élelmiszerbiztonsági Világnapot most rendeznek először június 7-én. Címkék: Zsigó Róbert, információk, környezetkárosítás, műanyag, kisfilm, kórokozó, kézmosás.

[Eredeti](#)

(Kossuth Rádió - 180 perc, 2019. június 05., szerda, 06 óra)

10 fogyasztóvédelmi tipp utazóknak: Így lesz gondtalan a vakációd!

Hasznos tanácsok a szezon előtt.

Jó úti cél

Minden a megfelelő úti cél kiválasztásával kezdődik. A döntésben fontos a szerepe egy hely turisztikai látnivalóinak, eseményeinek és megközelíthetőségének, de hangsúlyos az is, hogy te és útitársaid hogyan szeretnének vakációzni. Mérlegeld például, hogy fiatalok által kedvelt, bulis nyaralóhely megfelel-e majd a csendet és nyugalmat kedvelőknek is! A kisgyermekkel tengerpartra utazóknak is érdemes körültekintően tájékozódni a strandolási lehetőségekről, hiszen hiába fekszik egy szálláshely a tengerparton, nem biztos, hogy a tenger ott is alkalmas a fürdésre. Sose dönts kizárólag egy-két kép vagy mások által elmondott információ alapján!

Milyen az idő

Utazás előtt érdemes tájékozódni a várható időjárásról is, ahogyan arról, hogy a célországban mikor vannak munkaszüneti napok, nemzeti vagy helyi ünnepek, amelyek befolyásolhatják a nyaralásod. Tudakold meg azt is, hogy a vakációd időpontjában például nyitva tartanak-e az üzletek! A különösen kedvelt turista célpontok esetén a belépés feltételeiről is érdemes tájékozódni, lehetőség szerint időpontot foglalni, hiszen sok helyen korlátozzák a napi belépők számát!

Egyedül vagy irodával

Ha egyénileg utazol, akkor és oda méssz és szállsz meg, ahol és amikor csak akarsz. Ráadásul olyan helyekre is eljuthatsz, ahova az irodák nem szerveznek utat. Noha a szolgáltatásokat a saját igényeidnek és pénztárcádnak megfelelően tudod összeválogatni, ne

feledd: egyéni utazásnál mindenről magadnak kell gondoskodnod, önállóan foglalnod a repülőjegyet, a transzfert, a szállást és az étkezést! Utazási irodával utazni nyilván kényelmesebb, hiszen az iroda mindent megold helyetted. Mi több, sok olyan úti cél van, ahol ugyanazért a szolgáltatásért lényegesen többet fizetnél saját szervezéssel.

Tudd, kivel utazol!

Jó, ha tudod, hogy az utazásszervezést Magyarországon az utasok jogainak védelme érdekében csak olyan vállalkozás végezheti, amely jogszabályban előírt feltétekkel és megfelelő vagyoni biztosítékkal rendelkezik. Hasznos azt is tudnod, hogy az utas mindig az utazásszervezővel kerül szerződéses jogviszonyba, akkor is, ha utazásközvetítőn keresztül köt szerződést. A szolgáltatás teljesítéséért tehát az utazásszervező a felelős.

Tudd, hol szállsz meg!

Ne csak az ár legyen a fontos a foglalásnál! Nagyon fontos ugyanis az, hogy azért az összegért milyen szolgáltatásokat kapsz - a szobaárban például benne van-e a reggeli, és az mennyire bőséges, vagy hogy van-e a szobához külön fürdőszoba vagy zuhanyozó, esetleg azt közösen másokkal megosztva lehet-e használni. Minderre különösen az olcsóbb szálláshelyeken kell figyelni, ahogyan arra is, hogy az olcsó ár esetleg hálótermi elhelyezést takar. A központtól messzebb lévő szállások általában olcsóbbak, de azt ne feledd, hogy a nevezetességekhez, belvároshoz vagy a tengerparthoz való bejutás egyrészt idővesztés, valamint pluszköltséget jelenthet.

Nem minden a csillag

Egyáltalán nem biztos, hogy egy három- vagy négycsillagos szálloda ugyanazt a szolgáltatási minőséget biztosítja a különböző országokban. Egyes helyeken a szállodák minősítése kötelező, de vannak olyan országok is, ahol a hotelek minősítése önkéntes alapon történik, van, ahol nincs is szállodai minősítési rendszer, sőt, Olaszországban és Spanyolországban például a követelmények régióként is eltérőek.

Repülősníválók

A repülősníválók utaknál a légitársaságok árképzése miatt például sok esetben összehasonlíthatatlanok az utazási költségek. A különböző online foglalási rendszerekben még ugyanannak a társaságnak ugyanarra a járatára is eltérő árakat találhat, hiszen egyes költségek csak a foglalás megkezdése után jelennek meg. Ha bizonytalan az utazásod, előzetesen tájékozódj a lemondási vagy módosítási lehetőségekről! Tudj a flexi jegyekről, amelyek ugyan drágábbak, de az utazás időpontja módosítható. Ezek mellett tájékozódj a poggyászok méretéről, és tudd azt is, hogy a foglalás után mikor és hogyan kell becsekkolnod. Már elterjedt az online check-in is, ez esetben esetenként felár ellenében, magad választhatsz ülőhelyet.

Egész napok

És most jöjjön egy kis matek! Hasznos tudnod, hogy az utazási csomag megkezdésének az utazási csomagban foglalt bármely utazási szolgáltatás nyújtásának a megkezdése, befejezésének pedig az utolsó szolgáltatás befejezése számít. Az utazás megkezdésének naptári napja az első, a következő naptári nap a második és így tovább, a befejezés napjáig. Ha tehát egy utazásra vasárnap 22 órára jelentkezel, vagyis éjjel utazol, majd a szállást hétfőn 12 órakor foglalod el, vissza pedig az azt követő hétfőn, a kijelentkezést követő este 22 órakor indulsz, és kedden éjjel 2 órakor érkezel, akkor ez 10 (naptári) napos utazásnak számít.

Gondok út közben

Ha az utazáson probléma merül fel, jelezd azonnal az utazásszervezőnek vagy az utazásközvetítőnek, és törekedj a mielőbbi megoldásra, az utazó felelős ugyanis a közlés késedelméből eredő kárért. A bejelentésről jegyzőkönyvnek kell készülnie, amely egyik példányát te kapod. Nem jó, ha az utazás során be nem jelentett hibákról készített fényképek

alapján utólag igényled a kártérítést az utazásszervezőtől. Persze a jegyzőkönyvben foglaltakat megerősíthetik a fotók, de semmiképp sem helyettesítik azokat.

Fontos a biztosítás

Az Európai Egészségbiztosítási Kártya egyes országokban megfelelő megoldást adhat a külföldön történt megbetegedéssel, balesettel kapcsolatos orvosi költségek megtérítésére, de mindig csak az adott országban érvényes szabályok szerint téríti meg a felmerült költségeket, és csak meghatározott egészségügyi intézményekben használható fel. Utasbiztosítást mindenféleképpen köss, amely kiválasztásánál érdemes körültekintően tájékozódnod, miután az egyes biztosítók különböző termékei díjaikban, a vállalt kockázatok körében és a fedezetek mértékében is jelentősen eltérhetnek. Az utazás előre nem látható (pl. betegség miatti) meghiúsulására célszerű útlemondási biztosítást is választani.

Segítség, nem tetszik a függöny: Így panaszkodik a magyar a szállodában!

Elképesztő, mi mindenen háborognak a vakációzók.

Forrás: Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége; Fotók és leadfotó: 123rf.com

[Eredeti](#)

(femcafe.hu, 2019. június 05., szerda)

Az élelmiszer egyéni felelősség is

A világon először idén tartják meg az Élelmiszerbiztonsági Világnapot, amelynek bevezetése még 2015-ben merült fel. 2017-ben az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO), majd az Egészségügyi Világszervezet (WHO) is elfogadott egy állásfoglalást a világnap támogatásáról. Végül tavaly decemberben szavazták meg, hogy 2019-től június 7. az Élelmiszerbiztonsági Világnap. Ezt a magyar Agrárminisztérium is üdvözölte, hangsúlyozva, hogy az élelmiszerbiztonság - bár hajlamosak vagyunk természetesnek venni - milyen fontos a mindennapokban. Hiánya komoly veszélyt jelent az emberi egészségre, egyúttal jelentős gazdasági károkat is okozhat. Az élelmiszerbiztonság Magyarországon is kiemelt terület. Az élelmiszerlánc védelmének egyik jelentős lépése volt, hogy 2012-ben megalakult az ágazatot teljes komplexitásában felügyelő Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih), majd 2013-ban elfogadták az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiát. Ahhoz, hogy a fogyasztók asztalára minél nagyobb eséllyel kerüljön egészséges, kifogástalan minőségű élelmiszer, a teljes élelmiszerláncot ellenőrizni kell. Ez nem mindig volt így: az 1900-as évek végéig csak az élelmiszerlánc legfontosabb, hagyományosan kritikus elemeire, például a vágóhidakra, az állatgyógyszer-maradványokra figyeltek oda. Az egyre gyakoribb élelmiszerbotrányok miatt azonban a 2000-es évek elejétől világszerte az élelmiszerbiztonság megújítását tűzték ki célul, amely a teljes élelmiszerlánc minden elemét ellenőrzi, olvasható az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiában.

Cikkünkben a világnap alkalmából megvizsgáljuk, hol tart ennek a stratégiának a végrehajtása, melyek az élelmiszerlánc-biztonság kiemelt területei, illetve áttekintjük az ellenőrzési tapasztalatokat. Megkérdeztük továbbá Bognár Lajost, az Agrárminisztérium élelmiszerlánc-felügyeletért felelős helyettes államtitkárát, országos főállatorvost, hogy milyen fejlesztésekre készül ezen a területen a Nébih. A hivatal az idei első világnap alkalmából arra szeretné felhívni a figyelmet, hogy az élelmiszerlánc egyben felelősségi

láncolat is: egy biztonságosan előállított termék is okozhat megbetegedést, ha nem megfelelően bánunk vele.

Bognár Lajos a Magyar Mezőgazdaságnak adott interjújában kiemelte, hogy Magyarországon az élelmiszerbiztonság már az európai uniós csatlakozás előtt is kiemelt téma volt.

"Míg a legtöbb ország számára szigorítást jelentett a korábbi nemzeti joghoz képest az EU jogszabályainak átvétele, addig nálunk inkább lazítást eredményezett" - hívta fel a figyelmet.

Az élelmiszeripar nemcsak a mezőgazdaságban, hanem a teljes nemzetgazdaságban fontos helyet foglal el. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint az élelmiszeripar a bruttó hazai termék (GDP) előállításából 1,8, a bruttó hozzáadott értékéből 2,2 százalékkal részesedett 2017-ben, ebben az elmúlt években nem volt számottevő változás. A 2018-as előzetes adatok szerint a beruházások 2,6 százalékát, 224 milliárd forintot fordítottak az élelmiszeripar fejlesztésére.

A lakosság rendelkezésére álló élelmiszerekről a KSH rendszeresen közöl mérleget. A témában elérhető legfrissebb adatok 2016-osak. Az adatokból látható, hogy évente nem kevés élelmiszer fogy, és jelentős hányaduk frissáru. Már csak ezért is kiemelt jelentősége van az élelmiszerbiztonságnak. Az egy főre jutó élelmiszerkínálat 2016-ban 680 kilogramm volt, ami 2 százalékkal haladta meg az 1 évvel korábbit. Az összes élelmiszer több mint harmadát, 38 százalékát állati eredetű termékek - hús, hal, tej, tojás - tették ki. Ezen belül a hús és a hal a kínálat 11, a tej 75, a tojás 2 százalékát adta. Az összes élelmiszer legnagyobb részét, mintegy harmadát tették ki zöldségfélék és gyümölcsök, a liszt és a rizs 13, a burgonya pedig 9 százalékot.

2016-ban a burgonya és a hal kivételével minden élelmiszercsoportban bővült a kínálat. Az élelmiszerkínálaton belül a termékcsoportok aránya 2006 és 2016 között alig változott.

A magyarok többsége, 78 százaléka nagyobb boltokban, hiper- vagy szupermarketben, 44 százaléka piacon, 37 százaléka zöldségboltban, 32 százaléka kisebb élelmiszerboltban szerzi be a friss terményeket, alapanyagokat, zöldség-gyümölcsöt - derül ki egy másik statisztikából.

Az élelmiszerek megkülönböztetése szempontjából fontosak a védjegyek. A hivatalos definíció szerint azokat a jelöléseket nevezzük védjegynek, amelyek grafikailag ábrázolhatók, és amelyeket a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SzTNH) lajstromba vett, valamint az egyes áruk és szolgáltatások azonosítására, a mások áruitól vagy szolgáltatásaitól való megkülönböztetésére szolgálnak. Magyarországon jelenleg nincs egy egységes, abszolút minőségi garanciát jelentő nemzeti védjegy. Negyvenhét tanúsító védjegy és 11 ezer más olyan jelölés létezik, amelyeket élelmiszereken használnak. Ilyen például a "Minőségi magyar sertéshús", az "Ételed az életed" vagy a "Magyar Termék Nagydíj" védjegyek. Ez csak töredéke a forgalomban lévő élelmiszereken használt védjegyeknek, így nem csoda, ha nemcsak a fogyasztóknak, de a gyártóknak is nehéz eligazodniuk.

Nagy István agrárminiszter tavaly novemberben beszélt arról, hogy a tárca egy új, állami felügyeletű nemzeti védjegyet szeretne létrehozni. Bognár Lajos ezzel kapcsolatban azt mondta: a védjegyrendszer kidolgozása folyamatban, sőt, gyakorlatilag a célegyenesben van. A bejelentési eljárás megkezdődött, és a közeljövőben többet is megtudhatunk róla.

Az élelmiszerek az export fontos részét képezik. Az élelmiszer, ital és dohány termékcsoport - a nyersanyagok áruféjzetbe sorolt mezőgazdasági eredetű nyersanyagokkal együtt - 2018-ban 8 százalékkal részesedett Magyarország exportjából és 5,4 százalékkal a behozatalából. A termékcsoport egyenlege 821 milliárd forint aktívumot mutatott. A behozatal értéke összesen 1843, a kivitelé 2665 milliárd forint volt. Kivitelünk döntő részét 2018-ban is a gabona és a gabonakészítmények (17%), a hús és a húskészítmények (15%), a zöldségfélék és a gyümölcsök (11 %), valamint az állati takarmányok (11%) adták.

Külföldről a legnagyobb arányban zöldség- és gyümölcsfélék (13%), hús és húskészítmények (13%), ital és dohány (10%), gabona és gabonakészítmények (8,9%), valamint kávé, tea, kakaó, fűszer érkezett (8,7%), derül ki a statisztikai hivatal adataiból.

Uniós összevetésben egyébként jól szerepelnek a magyar élelmiszerek, ezt mutatják az RASFF-adatok. A 40 éve működő RASFF az Európai Unió élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszere, amely az uniós tagállamok hatóságai közötti gyors információáramlást teszi lehetővé. Ennek köszönhető, hogy sok élelmiszerbiztonsági kockázatot még azelőtt sikerült elhárítani, hogy a kifogásolt termék gondot okozhatott volna a vásárlóknak. 2017-ben mintegy 3800 eredeti bejelentés jelent meg az RASFF-on, amelyek 90 százaléka élelmiszerekhez kötődött. Az új bejelentések száma 24 százalékkal nőtt az előző évhez képest. A 147 magyar vonatkozású ügy főként baromfihúshoz és egyéb baromfitermékekhez, étrend-kiegészítőkhöz és egyéb speciális élelmiszerekhez, valamint tojáshoz és tojástermékekhez kapcsolódott, illetve takarmány-alapanyagoknál adódott még gond. Az uniós átlaghoz képest kisebb számban kellett például gabonatermékekkel és pékáruval kapcsolatban eljárni. Magyarországon előállított termékkel kapcsolatosan 26 esetben merült fel élelmiszerbiztonsági probléma, ez a szám közel megegyezik a tavalyival. Bognár Lajos szerint az, hogy a Magyarországon előállított élelmiszerekkel ma is csak kivételes esetben adódnak problémák, a vállalkozások jó gyakorlata mellett annak köszönhető, hogy az elmúlt évek következetes munkájának eredményeként ma már a teljes láncot integráltan felügyeljük, így nem veszik el az információ a különböző hivatalok között, és gyorsabban kiszűrhetők a kockázatos tételek.

KIS BEFEKTETÉS, NAGY HASZON

A magyar Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiát az agrártárca (2013-ban Vidékfejlesztési Minisztérium) és a Nébih készítette. A dokumentum elején felhívják a figyelmet arra, hogy az élelmiszerlánc biztonsága sokkal komplexebb kérdés, mint elsőre tűnhet. Bár a teljes kontroll, tehát a lánc minden "szemének" ellenőrzésében sokat léptek előre a fejlett országok, köztük Magyarország is, mára azonban egyértelművé vált, hogy még ezzel a megközelítéssel sem kezelhető minden probléma. Ennek alapvető oka, hogy az élelmiszerbiztonság elsősorban az élelmiszerekre és az egészség védelmére koncentrál. Az élelmiszerlánc mentén azonban sok más terméket, például növényvédő szereket, állateledeleket is előállítanak az élelmiszerek mellett. Arról nem is szólva, hogy az emberi egészség védelme kiemelkedően fontos ugyan, de nem az egyedüli szempont az élelmiszerlánc biztonsága tekintetében. A közismert problémák - például a feketegazdaság térnyerése, az állatjárványok terjedése, a klímaváltozás - rámutatnak más területek, a nemzetgazdaság, a környezet védelmének a jelentőségére, áll a stratégiában.

A stratégia alapvető célja, hogy "az élelmiszerlánc-termékek (különösen az élelmiszerek) mindenkor egészségesek, kiváló minőségűek és biztonságosak legyenek, valamint azok előállítása, kereskedelme, felhasználása vagy fogyasztása során az emberek és a társadalom magas fokú tudatosságot és felelősséget tanúsítson". A stratégia ennek elérése érdekében két fő célterületet azonosított: az egyik az élelmiszerlánc-biztonsági tudásmenedzsment, a másik pedig az élelmiszerlánc-kockázatok kezelése. A tudásmenedzsmentnek fontos pillére többek között az átlátható kockázatelemzés bevezetése, a laboratóriumi rendszer újrászervezése, a modern oktatás, valamint az együttműködés a kutatásban és az innovációban. A kockázatkezelésben a stratégia elkülöníti az ismert kockázatok felügyeletét és az ismeretlen veszélyek kezelését.

A tervezett lépések pénzügyi vonzatára rátérve a stratégiában kiemelik, hogy az európai uniós források bevonását is beleértve az élelmiszerlánc-biztonság garantálásának forrásszükséglete a töredéke az általa lefedett területek bevételének és a megelőzött károknak. "Így a nemzetközileg versenyképes hazai élelmiszerlánc-biztonsági rendszer

kiépítésével arányaiban alapvetően kis befektetés révén nagy gazdasági és egészségügyi haszon realizálható".

A stratégia megvalósításának jelenlegi állásáról Bognár Lajos elmondta, hogy sok területen jelentős a haladás. Példaként említette, hogy stratégiai cél volt például a Nébih részvétele a "jó állam" képeinek kialakításában, ami egy paradigmaváltással - az utólagos válságkezelés helyett proaktív tevékenységre és megelőző kommunikációra áttérve - sikerült is. Ezenkívül a Nébih ismertségét sikerült jelentősen növelni, a magyar lakosság körében már meghaladja a 80 százalékot. A szervezet megítélése is kedvező. Egy 2018-as nemzetközi felmérésben az első helyen végzett az EU-tagállamok közül abban a tekintetben, hogy mennyire bíznak meg a fogyasztók a nemzeti élelmiszer-ellenőrző hatóságban - emelte ki a helyettes államtitkár. Hozzátette, hogy a Nébih több területen is társadalmi célú kampányt indított szemléletformálási céllal, például az "Ételt csak okosan", a "Szabad a gazdi", a "Maradék nélkül", a "Helyből jobb" kampányokat.

A Szupermenta termékesztek során eddig mintegy 60 termékkörben nagyjából 1300 terméket vizsgáltak. A tesztek során többször is bebizonyosodott, hogy a magyar termékek fel tudják venni a versenyt a külföldi élelmiszerekkel.

A Nébih ezenkívül együttműködési megállapodást kötött számos felsőoktatási intézménnyel, illetve létrehozott három kihelyezett tanszéket, valamint a kutatás-fejlesztésben is részt vesz sikeres pályázati projekteken.

Laboratóriumi hálózatuk évi több mint 1 millió mintán mintegy 2 millió vizsgálatot végez, a központi ellenőrzések hatékonysága pedig továbbra is eléri a 90 százalékot - mondta Bognár Lajos. Hozzáfűzte, hogy területi kirendeltségek létrehozásával kell tovább erősíteni a központi hatóság ellenőrzési képességeit. Így csökkenteni lehet a tisztességes vállalkozásokat terhelő adminisztratív, több szempontból sem hatékony ellenőrzések számát. Ezt a célt szolgálja az úgynevezett Intel rendszer is, amelynek fejlesztése márciusban ért véget. A rendszer lehetővé teszi, hogy a helyszíni ellenőrzés előtt keresztellenőrzéseket végezzenek, és így valóban a tényleges kockázatot jelentő vállalkozások vagy termékek ellenőrzésére fordítsák kapacitásaikat. A Nébih megerősítette a tisztességtelen piaci magatartás - például a beszerzési ár alatti értékesítés, a fix bonusz, a diszkriminatív árképzés - elleni hatósági fellépést is, illetve folyamatosan küzd az élelmiszergazdaságot károsan befolyásoló gazdasági cselekmények ellen. Az eredethamisítás visszaszorítása érdekében több termék - például a méz, a pálinka - vonatkozásában is eredettérképeket hoznak létre.

FEKETEGAZDASÁG, HAMISÍTÁS

Az élelmiszerlánc-vertikum látható részének nettó árbevétele 12-13 ezer milliárd forint, de a szektorban kiugróan magas a be nem vallott bevételek és jövedelmek aránya. Szakértők szerint ebből a szempontból kiemelkedik a hús- és a tojáságazat, amelyekben a be nem vallott jövedelmek részaránya 45-55 százalék is lehet, olvasható az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiában.

Ezenkívül az élelmiszerhamisítás is egyre nagyobb problémát jelent a világ élelmiszerpiacán, olyannyira, hogy már sokszor azt hallani, a kábítószer-kereskedelem után ez a második legnagyobb illegális üzletág az Európai Unióban. Az összes hamisított árucikk hozzávetőleg egytizede élelmiszertermék. Becslések alapján a forgalomba hozott élelmiszerek 1-3 százaléka hamisított, de egyes országokban elérheti akár a 10 százalékot is.

Az európai növényvédő szerek piacán megközelítőleg 5-7 százalék a hamisított és az illegálisan forgalomba hozott növényvédő szerek aránya. Magyarországon a minőségileg kifogásolható készítmények aránya 10 százalék, a hamisított szereké a becslések szerint mintegy 2 százalék. A növényvédő szerek hamisításának mértéke nemzetközi szinten 5-10 százalék, egyes kelet-európai országokban viszont meghaladhatja a 20 százalékot is - olvashatók a riasztó adatok az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiában.

Bognár Lajos is megjegyezte, hogy folyamatos kihívást jelent az élelmiszerhamisítás, ráadásul újabb és újabb technikai megoldásokkal kell felvenniük a versenyt. Nehezíti a helyzetet, hogy már nemzetközi hálózatok szakosodnak élelmiszerek hamisítására. A szervezett formában elkövetett visszaéléseket a hazai és a külföldi társhatóságokkal való együttműködés, az áruforgalom és a kereskedelmi forgalom elektronikus nyomon követési rendszerei, továbbá a gyorsriasztási rendszerek segítenek felderíteni és felszámolni. Jelentős előrelépést jelentett ezen a téren a Nébih erre a területre szakosodott speciális egységének létrehozása, amelynek felderítési eredményessége meghaladja a 90 százalékot.

Bognár Lajos is felhívta a figyelmet arra, milyen komoly veszélyt jelent az élelmiszerláncba bekerülő anyagok (például élelmiszer, takarmány, növényvédő szer) hamisítása. Ezekkel szemben a Büntető Törvénykönyv (Btk.) több tényállása alapján is fel lehet lépni. A gyakorlati tapasztalatok ugyanakkor azt mutatták, hogy az elmúlt években jelentkeztek bizonyos jogértelmezési nehézségek abban a tekintetben, hogy a Btk. rossz minőségű termék fogalma az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről szóló törvényben meghatározott hamisított élelmiszerekre minden súlyos esetben megfelelően alkalmazható-e. Ennek egyértelmű szabályozása érdekében a rossz minőségű termék forgalomba hozatala tényálláson belül pontosítják a rossz minőségű termék definícióját, valamint kiegészítik a fogyasztók megtévesztése tényállásnak az áruk lényeges tulajdonságát meghatározó rendelkezését. Az ezzel kapcsolatos előterjesztés egyeztetése és elfogadása folyamatban van.

A Hamisítás Elleni Nemzeti Testület (HENT) honlapján található néhány tipikus példa az élelmiszerhamisításra. Ilyennek számít élelmiszer előállítására lejárt alapanyagokból, egy olcsó terméknek a drága megfelelőjének csomagolásában történő értékesítése, nem engedélyezett összetevők felhasználása, méznek nevezett termék előállítása, vagy éppen - mint az idei eperszezon kezdetén előfordult - külföldről behozott termékek hazaiaként való feltüntetése. A testület idén februárban készített egy reprezentatív felmérést, amelyből kiderül, milyen szempontok alapján vásárolnak húst, zöldséget, gyümölcsöt a magyar fogyasztók. A növényvédő szerek alkalmazása mint szempont eléggé háttérbe szorult: a válaszadók mindössze 4 százaléka nevezte fontosnak, hogy nyomon követhető legyen, milyen technológiát alkalmazott a termesztő használt-e például termésnövelőt, növényvédő szereket. A vásárlók elsősorban a frissesség (40%), az ár (19%), valamint az alapján vásárolnak, hogy a termék magyar-e (15%). Nyolc százalék mondta, hogy az áru tetszetős kinézete, színe, formája a legfontosabb szempont számára, és 7 százalék azt, hogy kistermelőtől, őstermelőtől származzon.

KEVERT LISZT, PENÉSZES HÚS

A Nébih honlapján elérhetők az élelmiszerlánc-biztonsági szakemberek által feltárt, a hatályos jogot sértő esetek. Az utóbbi hónapok jogsértései között jelöletlen élő állat és húskészítmények, 100 százalékos tönkölybúzalisztként árult, de valójában fehér liszttel kevert liszt, jelöletlen, nem nyomon követhető, lejárt minőségmegőrzési határidejű és penészes húskészítmények is előfordultak, de a Nébih illegális sertéstelepet és engedély nélkül működő kifőzdét is talált.

Azzal kapcsolatban, hogy a hatósági munka alapja a megfelelő laboratóriumi háttér, Bognár Lajos elmondta: a Nébih jelenleg is színvonalas laboratóriumi hálózattal rendelkezik, de a hálózat széttagolt, a struktúrája nem felel meg az elvárásoknak. Fejlesztése érdekében a következő években új laborkomplexumot szeretnének létrehozni 8 milliárd forintból. Ez jelenleg tervezés alatt van. Az új laboratóriumi háttér hathatósan segítheti az ellenőrzések komplexitását és a feladatok gördülékeny ellátását.

"Ennek megvalósításáig is folyamatosan fejlesztjük laboratóriumaink műszerezettségét, infrastruktúráját, részben az élelmiszerlánc-felügyeleti díj törvény által előírt 10 százalékából. A felügyeleti díj bevezetése óta több mint 2,1 milliárd forintot fordítottunk erre

a célra" - emlékeztetett Bognár Lajos. A Nébih laboratóriumaiban 2019 első öt hónapjában több, mint 375 ezer mintán csaknem 1,25 millió vizsgálatot végeztek a szakemberek.

Az ellenőrzés idején prioritásairól elmondta, hogy az állategészségügy területén kiemelt jelentősége van a hazai sertésállományok afrikai sertéspestissel szembeni védelmének. Emellett továbbra is kiemelten kezelik a csalások, a hamisítások és a feketegazdaság elleni küzdelmet, ezért korábbi felügyeleti feladataik és jogkörük rendészeti feladatokkal bővült.

Az idei év első hónapjainak ellenőrzési tapasztalataiból is kiemelt néhányat. Elmondta, hogy a Nébih csalások és hamisítások felderítésére specializálódott egysége április végéig 144 ellenőrzést végzett, amelyek során 22 esetben került sor tevékenység korlátozására. Csaknem 900 tételt vontak ki a forgalomból, összesen 254 tonna mennyiségben, a kiszabott bírság meghaladja a 40 millió forintot. Az Állami Halóri Szolgálat halórei 57 halászt, több mint 2 ezer horgászt, valamint 15 halforgalmazó helyet ellenőriztek. A horgászok, halászok esetében 15 jogsértést tártak fel, amelyekből öt eset bűncselekménynek, orvhalászatnak minősül. A kiszabott halvédelmi bírság meghaladta a 1,5 millió forintot.

Az állattenyésztés területén ez évben mintegy 90 helyszíni, főleg a tenyésztőszervezeteket érintő ellenőrzést végeztek a szakemberek. Szankció kiszabására eddig nem volt szükség. Bognár Lajos emlékeztetett rá, hogy 2015. októberében kezdődött a hivatal minőségvezérelt közétkeztetés projektje, amelynek keretében 2019-ben eddig 359 főzőkonyha és 548 tálalókonyhát auditáltak az országban, ami összesen több mint 320 ezer fogyasztót érint.

Az ételminőség-biztonsággal kapcsolatos közérdekű bejelentésekre létrehozott Nébih "Zöldszám" (0680/263-244) mostanra a lakosság széles körében ismert - hangsúlyozta Bognár Lajos. De nemcsak ezen, hanem a hivatal közösségi oldalán és ingyenes mobilalkalmazásán keresztül is érkeznek megkeresések; igaz, ezek jelentős részében inkább tájékoztatást kérnek. Idén májusig a 4 ezer megkeresésből mintegy 750 volt tényleges közérdekű bejelentés. A kifogások leginkább a higiéniai feltételek hiányára, fogyasztásra alkalmatlannak ítélt élelmiszerekre és ételmérgezési gyanúra vonatkoztak. A területi eloszlást tekintve a panaszok többsége, 55 százaléka, Pest megyéből érkezett.

NÉBIH: AZ EGYÉNI FELELŐSSÉG IS FONTOS

Az idei világnap fő üzenete, hogy az ételminőség-lánc egyben felelősségi láncolat is, vagyis egy biztonságos termék is okozhat megbetegedést, ha nem megfelelően bánunk vele, hívja fel a figyelmet a Nébih. Ezen gondolat mentén a hivatal bemutatja, hogy maguk a fogyasztók hogyan védhetik meg a lehető legjobban az egészségüket. Szemléltetésképpen a campylobacteriosist választották, amely az egyik leggyakoribb ételminőség-eredetű fertőzés nemcsak hazánkban, hanem egész Európában. A világnap alkalmából Zsigó Róbert ételminőség-lánc-felügyeletért felelős államtitkár részvételével tartott sajtótájékoztatót a Nébih. A világnapra készítettek egy kisfilmet, amivel a kockázatmegelőzést szeretnék hangsúlyozni: azt, hogy a kórokozók szabad szemmel nem láthatók, és tisztának tűnő felületeken is jelen lehetnek. A videóban csirkeételeket és egy salátát készítenek el, miközben felhívják a figyelmet arra, hogy a helyes higiéniai gyakorlat betartásával a megbetegedés megelőzhető. A videóban bemutatják a helyes kézmosást, a vágódeszkák megfelelő használatát, az alapanyagok helyes előkészítését, a keresztszennyeződés fogalmát, illetve a megfelelő hőkezelést.

Az Ételminőség-biztonsági Világnap alkalmából debütál a Nébih "Vásárolj okosan!" című, a tudatos vásárlásról szóló kiadványa is, amelyben arra hívják fel a figyelmet, hogy az ételminőséggel való első találkozásunkkor, a vásárláskor milyen sokat tehetünk az ételminőség-biztonságért mi magunk vásárlóként, fogyasztóként. A kisokos ismerteti az ételminőséggel eladásának helyes feltételeit, ami magába foglalja a kihelyezés, csomagolás, tárolás, nyomon követés és kiszolgálás alapvető szabályait.

A hivatal a világnap alkalmából bejelentette azt is, hogy megújítják és jelentősen bővítik videós tartalmaikat, és ezentúl - "Nébih-mondja" főcímmel - folyamatosan jelentkeznek új, korszerű, hiteles ismeretterjesztő és szemléletformáló kisfilmekkel.

Az élelmiszerbiztonság az állatnál kezdődik

Alapigazság, hogy csak egészséges állománnyal lehet biztonságos élelmiszert termelni. A nagyüzemekben, ahol az állatállomány koncentráltan található (tejtermelő szarvasmarha, sertés, baromfi), fejlett, számítógépes rendszerekre alapozott technológiákat alkalmaznak, amelyek idejében és megbízhatóan jelzik, ha az állomány valamelyik egyedének egészségi állapotával baj van. Ezzel szemben a kisebb csoportokban, elsősorban a legeltetésre alapozott állattartás esetében, jórészt a gazda figyelmére, gondosságára van bízva az egészségi állapot változását jelző viselkedésformák, a betegségek tüneteinek a felismerése. A gyors felismerés és az állatorvos mielőbbi értesítése rendkívül fontos, hiszen nemcsak a termelés csökkenésével kell számolni, hanem zoonózisok (állatról emberre terjedő betegségek) is megjelenhetnek. Ha azt is figyelembe vesszük, hogy a kistermelők általában prémium minőségűnek szánt kézműves termékeket igyekeznek előállítani, akkor joggal mondhatjuk, hogy akár egyetlen eset is a piac összeomlásához vezethet.

Emeljünk ki egy jellegzetesen ilyen feltételek között tevékenykedő, kevésbé szervezett gazdálkodói csoportot, a kecsketenyésztőket, akik elsősorban kecskesajtot készítenek. Nyugat-Európában, még Franciaországban is évről évre egyre többen hagynak fel a nagy múltú kézműves kecskesajtok készítésével - panasolta Jean-Claude De Jouen, a legelismertebb francia kecskesajtkészítő. Tehát kialakul egy rés piac, ahová betörhetnének a magyar kecsketartók. A másik lehetőség a hazai minőségi gasztronómia erősödése, a mind több Michelin-csillagos étterem megjelenése, amelyekből nem hiányozhat a kecskesajt sem. Az Őrségben tevékenykedő Búzás A. Sándor, neves kecsketenyésztő hétről hétre szállít sajtokat Michelin-csillagos éttermekbe, a séfek és a vendégek nagy meglepedésére. Szerinte a kecskeállományok állatorvosi ellenőrzése a legfontosabb.

- Nem értem a kecskével foglalkozó embereket - mondja. - Ma Magyarországon a kecskeállomány örvendetes növekedése mellett is teljesen fekete zóna a kecskeállomány állategészségügyi helyzete. Sokszor leírtam és elmondtam már a kecskeállomány vérvizsgálatának szükségességét. Sokan legyintenek erre: "Az én kecskémnek semmi baja, hiszen eszik, iszik, tejet ad (ha ad annyit, amennyit egyébként tudna)." Gondolom, olcsóbb egy vérvétellel és annak vizsgálatával meggyőződni állományunk egészségéről, mint az állomány mellett embereket is kitenni az ilyen betegség kockázatának. Persze, becsukhatjuk a szemünket, mondván, itt nincs semmi probléma, aztán napok múlva internetre feltett fényképek alapján próbálunk valamilyen gyógykezelést kitalálni. Ez morál kérdése is. Sajnos, úgy vesszük-visszük az állatot egyik helyről a másikra, mint egy zacskó lisztet, vagy bármi mást. Hiába vannak előírások, hiába van törvény a kecskék jelölésére, szállítási okmányok a szállítások dokumentálására, ha nem tartjuk be őket, zsákbamacska a kecskeállomány. Sajnos a dokumentáció sem olyan alapos, mint elvárható lenne.

Búzás A. Sándor elmondta, hogy sokszor találkozik olyannal, hogy "Egészséges" Igazolással fertőzött egyedeket szállítanak. Olyannal is, hogy a kecsketartók nem ismerik az állatszavatosság fogalmát. Vajon nem fog ez egyszer nagyon sokba kerülni a magyar kecsketartóknak és a magyar állategészségügynek? - teszi fel a kérdést. De igen. A kecsketej termékek révén most nagy lehetőség van a kecsketartók kezében, akár a nyugat-európai, akár a magyar piacon - de sajnos el is lehet játszani a lehetőséget - és egy elrontott piacra visszakerülni nagyon nehéz.

- A kecskét és más szabadban legelő jószágot sem tartunk búra alatt, így nem tudhatjuk, milyen fertőzés éri állatainkat a felettük átrepülő madarak révén. De a fertőzésnek sajnos számtalan módja létezik, amiről nem tudunk, csak mikor már megvan a baj. Ezért ajánlják az

állatorvosok az évenkénti vizsgálatot. Aztán, ha kiderül, hogy "megállapodott" állományunk van (nincs fertőző egyed az állományban), akkor át lehet térni a két-, majd a háromévenkénti vizsgálatra. Tovább ne ritkítsuk. Egészséges állomány csak egyetlen módon képzelhető el, ha állandó állatorvosi kontroll alatt tartjuk.

L.Z.

A szalmonella a leggyakoribb élelmiszereredetű megbetegedés

A világon évente körülbelül 600 millióan betegednek meg szennyezett élelmiszertől, vagyis csaknem minden tizedik ember, és 420 ezren meg is halnak. A legveszélyeztetettebbek az öt évesnél fiatalabb gyerekek. Az élelmiszer okozta megbetegedések 40 százaléka őket érinti, és 125 ezer gyermek hal meg emiatt évente - hívja fel a figyelmet a FAO. Az Európai Élelmiszerbiztonsági u Hatóság (EFSA) jelentése szerint 2017-ben Európában mérsékelten csökkent az élelmiszer-eredetű megbetegedések száma. Az állatról emberre áterjedő betegségek, azaz a zoonózisok által okozott megbetegedések listáját továbbra is a campylobacteriosis és a szalmonellózis vezeti. Ezek a kórokozók 2017-ben csaknem 338 ezer embert betegítettek meg Európában.

Az élelmiszer-eredetű járványok között kiemelt helyet foglalnak el a zoonózisok, amelyek közül a szalmonella a leggyakoribb. Legtöbbször hústermékek vagy tojás elfogyasztását követően jelentkeztek a tünetei. Ami a magyar helyzetet illeti: hazánkban tavaly 83 élelmiszer-eredetű megbetegedés gyanúját jelentették, amelyeket kivizsgálva 43 esemény bizonyult ténylegesen élelmiszer-eredetűnek. A 43 eseményben összesen mintegy 1700 ember betegedett meg, közülük 73-an szorultak kórházi kezelésre. Haláleset szerencsére nem történt - számolt be Bognár Lajos. A megbetegedéseket kiváltó kóroki tényezők közül a szalmonella (32 százalék), illetve a Bacillus cereus (12 százalék) okozta esetek aránya volt kiemelkedő. Szintén érdemes megemlíteni a tavalyi atropinmérgezéseket, amit csattanómaszlaggal szennyezett fűszerkömény felhasználásával készült ételek okoztak - tette hozzá a helyettes államtitkár.

Speciális igényeknek is meg kell felelni

A zöldség- és gyümölcsstermesztésben és -kereskedelemben egy termelői értékesítő szervezet mint eladó felel az élelmiszer-biztonságért. Juhos Csaba, a keceli Fresh Fruit Tész Szövetkezet elnöke elmondta: a szervezet mindent megtesz, hogy biztonságos zöldséget-gyümölcsöt szállítson, de friss áruk esetében nagyon nehéz az ellenőrzés. A tész paprikát, spárgát, kínai kelt, cseresznyét, meggyet, szilvát, kajszit, őszibarackot, almát és szőlőt forgalmaz.

A Fresh Fruit minden termékre kiad növényvédelmi technológiát, viszont áruátvételnél a termeszítő által leadott permetezési naplóra kell hagyatkoznia. Véletlenszerűen vesznek mintát a terményekből, amire a minőségbiztosítási rendszerük is kötelezi őket, viszont a vizsgálat nemcsak igen drága, hanem napokba telik, amit zöldségek, gyümölcsök esetében nem lehet kivárni. Az áruházláncok is végeztetnek szűrőpróbaszerű ellenőrzést, és komoly szankciókkal jár, ha egy tétel megbukik. Ezekkel is ugyanaz a gond, mint a hazai vizsgálatoknál: mire kiderül valami, már eladták, és valószínűleg meg is ették a terményt.

Különösen nagy kihívás, hogy az Európai Unió növényvédőszermaradék-határértékein kívül a vásárlók speciális igényeinek is meg kell felelni. Sok áruházlánc még szigorúbb feltételeket támaszt, mint az EU: nemcsak alacsonyabb határértéket szabnak, hanem a megengedett hatóanyagok számát is korlátozzák. Többek közt ez az oka a biológiai módszerek térhódításának, elsősorban a zöldségajtatásban.

Mire, mondjuk, Németországba kerül az áru, olyan sok járulékos költség (csomagolás, szállítás, az áruházlánc visszatérítése) terheli, hogy a termés értéke messze nem fedezi a kárt, amit okozhat. Ráadásul ilyenkor egy egész tételt vonnak ki a forgalomból, aminek lehet, hogy csak a töredéke volt kifogásolható. Kistermelőknél leggyakrabban a tájékozatlanság

okozza a bajt: nem tudják, hogy az adott növényvédő szert már nem szabad használni, vagy rosszul számolják ki a dózist. Szántszándékkal senki nem akar többet permetezni a szükségesnél, mert a növényvédő szerek nagyon drágák - inkább az olcsóbb, feketén behozott szereknek nem tudnak ellenállni.

A Fresh Fruit Tész minőségbiztosítási rendszerének része a nyomon követés, vagyis minden ládáról meg tudják mondani, hogy kitől származik. Így ha kiderül valamilyen hiba, a még raktárban lévő mennyiséget zárólják, illetve az adott termesztőt kizárják a szállításból, amíg nem orvosolja a hibát.

A termelőkre a GlobalGAP minőségbiztosítási rendszer vonatkozik, illetve ennek egy másik verziója, amit a termelésre, az árugyűjtésre és a csomagolásra kell alkalmazni. Utóbbi van meg a Fresh Fruit Tésznek és tagjainak. Ez azt szabályozza, hogy mit kell tenni például a növényvédőszer-csomagolással, milyen tisztálkodási lehetőséget kell biztosítani, milyen egészségügyi papírokkal kell rendelkeznie a dolgozóknak és így tovább. Külön rész foglalkozik az elfogadható munkakörülményekkel, a dolgozók jóllétével.

A nagykereskedőkre, élelmiszeripari cégekre vonatkozik az International Food Standard (IFS) rendszer, amiben a csomagolás és feldolgozás során betartandó szabályok vannak lefektetve. Ezek az előírások abban segítenek, hogy ne kerüljön szennyeződés vagy idegen anyag az árura. E rendszer auditját nemrég sikeresen teljesítette a tész.

Juhos Csaba szerint fontosak ezek az előírások, mert követhető protokollt adnak a tennivalókról - bár sokszor gyümölcsre nem értelmezhető előírásokat tartalmaznak.

Horváth

GRAFIKON

Az élelmiszerkínálat megoszlása, 2016

Forrás: KSH

GRAFIKON

Friss termények, alapanyagok, zöldség, gyümölcs beszerzési forrása

Forrás: HENT

Kis Judit

[Eredeti](#)

(Magyar Mezőgazdaság, 2019. június 05., szerda, 8+9+10+11+12+13. oldal)

Forint Fillér magazin - A diákmunka szabályai

Riporter: - A diákmunka szabályai. Hatalmas segítség a cégeknek a plusz munkaerő. Kedvező kamat, fix törlesztés. Már több mint 100 milliárd forintot igényeltek a hazai kkv-k az NHP Fix hitelprogramban. A gazdaság versenyképessége is múlik rajta. Mennyire kezelik tudatosan a pénzügyeiket a kkv-k? Fogyasztóvédelem az egészségügyben. Könnyen átverhetik a legkiszolgáltatottabb vásárlókat. Ez a Forint Fillér, a pénzügyi tudatosság magazinja.

Riporter: - Nyári szünetben és év közben is népszerű a diákmunka. A cégeknek nagy segítség az alkalmi munkaerő. Sőt, egyre több szaktudást igénylő munkát is rábíznak a tanulókra. A diákok foglalkoztatására azonban szigorú szabályok vonatkoznak. A 15 évnél idősebb nappali tagozatos tanulók kizárólag a nyári szünetben dolgozhatnak, 16 éves kortól év közben is vállalhatnak munkát, de 18 éves korukig szülői engedély szükséges hozzá.

Göbl Róbert (cégvezető, Mind-Diák Iskolai Szövetkezet): - Minimálbér, bérminimum feltételek ugyanúgy vonatkoznak rájuk is. Ez jelen esetben ebben az évben ugye azt jelenti, hogy bruttó 149 ezer forint havi bér a minimálbér, vagy pedig 195 ezer forintos garantált bérminimum vonatkozik rájuk azoknál a munkáknál, ahol mondjuk előírás az, hogy követelmény, hogy középfokú végzettséggel, vagy pedig szakirányú tanulmányokkal rendelkezzenek.

Riporter: - Diákmunkát vállalni kizárólag folyamatban lévő tanulmányok mellett lehet. Iskolaszövetkezeten keresztül történő foglalkoztatás esetén a 15 százalékos SZJA-t vonják le a munkabérből, egyéb adó, járulék azonban nem terheli azt. Az így létrejött munkaviszonyt szerződés szabályozza.

Göbl Róbert: - A szerződésnek tartalmazni kell ugye azokat az elemeket, a munkavégzés helyét, gyakorlatilag a munkabért, amely az adott pozícióra vonatkozik, illetve rövid leírásban azokat a munka elvárásokat, azokat a feladatokat, amelyeket végezni fognak.

Riporter: - Áder Alexandra tanulmányai mellett vállalt munkát az iskolaszövetkezet irodájában.

Áder Alexandra (diák): - Most már lassan két éve dolgozom itt a Mind-Diáknál, az egyetem mellett. Az ügyfélszolgálaton dolgozom, és most lassan fél éve a bérszámfejtésben is segíték.

Riporter: - Személyre szabott biztosítási csomagot kínál ügyfeleinek ez a multinacionális vállalat. A segélyhívó központban sok diák dolgozik.

Bernád Dóra (oktatási munkatárs, Europ Assistance Magyarország): - A diákok nap, mint nap segítenek ezeknek az ügyfeleknek a problémáinak a koordinálásában, így lehetőségük adódik arra, hogy nyelvtudásukat is kamatoztassák, illetve mivel ugye 0-24-ben látjuk el ezeket a szolgáltatásokat, így könnyedén össze tudják párosítani a folyamatban lévő tanulmányaikkal.

Riporter: - Az itt dolgozó diákok a rugalmas munkaidőt és a személyre szabott munkabeosztást tartják a legnagyobb előnynek.

Nagy Krisztián (diák): - Bármikor, felettséggel tudunk egyeztetni arról, hogy mikor tudunk jönni dolgozni, illetve azzal kapcsolatban is rugalmasak, hogyha nekünk valami iskolából adódóan van elfoglaltság, akkor tudnak módosítani a beosztáson.

Grimm Alexandra (diák): - Suli mellett akár délután, este 10-ig is jöhetnek dolgozni,. Ez nagyon megkönnyíti nekem is a suliba járást, mert van időm még a házi feladataimra is, a beadandóim megírására is.

Riporter: - 18 év alatti diák nem dolgozhat éjszakai műszakban, az ő esetükben rendkívüli munkavégzés sem lehetséges, azaz napi 8 óránál többet nem foglalkoztathatók. A nagykorúakra azonban éjszakai munka, a túlóra, valamint a rendkívüli munkaidő szabályai vonatkoznak, mint bármely más munkavállalóra. A vállalat nemcsak nyáron, hanem év közben is munkalehetőséget biztosít a diákoknak.

Bernád Dóra: - Szorgalmi időszakban alapvetően az az elvárás, hogy havi 80-100 órát vállaljanak, illetve a nyári periódusban, ugye mivel kötöttebb vagy kevésbé kötött a ráérésük, így abban az esetben 100-120 órát kérünk meg havonta tőlük.

Riporter: - A diák munkavállalóknak is jár szabadság, melynek mértékét a Munka Törvénykönyvében rögzítik. A szabadságot az év végéig ki kell adni és nem lehet pénzben megváltani, csak abban az esetben, ha a jogviszony megszűnik.

[Eredeti](#)

(MTV, 2019. június 05., szerda, 11 óra)

Forint Fillér magazin - Fogyasztóvédelem az egészségügyben

Riporter: - A termékbiztonság évek óta a fogyasztóvédelem egyik kiemelt területe. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium akkreditált laboratóriumai rendszeresen vizsgálják a kereskedelmi forgalomban elérhető áru kínálatot. Ha egy termék veszélyesnek bizonyul, a fogyasztóvédelmi hatóság nemcsak arról intézkedik, hogy lekerüljön az üzletek polcairól, hanem indokolt esetben a vásárlóktól való visszahívására is kötelezi a forgalmazót, kereskedőt. 2018-ban 189 termék esetében jártak el így. Az ITM honlapján található egy lista a veszélyes, letiltott termékekről, de pozitív listával is találkozhatunk, amely a vizsgált jogkövető vállalkozásokat sorolja fel. A fogyasztóvédelem kiemelten védi a fokozottan kiszolgáltatott vásárlói réteg érdekeit. A gyógyászati segédeszközöket igénybe vevők száma meghaladja az évi 1 milliót. Ez körülbelül 4 millió beváltott vényt jelent.

Görgényi Emília (ügyvezető igazgató, Thuasne Hungary Kft.): - Általában a vevők öntudatosak ma már. Utána néznek az interneten a problémájuknak, van határozott elképzelésük, de természetesen itt a szakképzett kollégák ki kérdezik az előzményekről, a problémáról, és a beteg indikációjának és egyedi anatómiai formájának megfelelően ajánlanak rögzítőket, így gyakran van, hogy az eredeti elképzeléshez képest valami jobbat sikerül választani a vevőnek.

Kecskés Ildikó (vásárló): - Sokat fájt a hüvelykujjam, és kiderült, hogy ínhüvelygyulladásom van. Erre vásároltam egy hüvelykujjrögzítő. Nagy valószínűséggel a sok számítógépezés okozta, de a hüvelykujj-támasz nagyon sokat segített. Most már jobban tudom használni a kezem.

Riporter: - A fogyasztóvédelem az egészségügyben című konferencián a szakértők a fogyasztóvédelem kategóriájába sorolták a minőségi, szakértői kiszolgálást is, amit a betegek a gyógyászati segédeszköz boltokban kell, hogy megkapjanak.

Dr. Margitai Barnabás (elnök, Gyógyászati Segédeszközgyártók és Forgalmazók Szövetsége): - Tehát a kiszolgálási díjról beszélünk áttételesen akkor, amikor fogyasztóvédelemről beszélünk. A fogyasztóvédelem, azt látjuk, hogy mennyire fontos kérdés. Ebben mi akkor tudunk partnerként segíteni és mindenkinek a segítségére lenne, hogyha valamilyen méltányos kompenzáció megjelenne a gyógyászati segédeszköz boltokban is.

Riporter: - A gyógyszerári szolgáltatási díjat hat éve vezették be. A gyógyszerárak szolgáltatási díjához hasonlóan a FESZ elnöke a gyógyászati segédeszközökre is szolgáltatási díjat vezetne be.

Dr. Margitai Barnabás: - Az eszközöknek az előállítási költsége növekedett, és az eszközöket ugyanakkor fix áron finanszírozza a társadalombiztosítás. Ez azt eredményezte, hogy eltűnt az a díj, ami a szolgáltatás, illetve a kiszolgálásnak a díja volt az elmúlt időszakban. Most a kiszolgálási díj már hiányzik. Gyakorlatilag a mi lelkiismeretünkre van bízva, hogy ezt hogyan kompenzáljuk, illetve hogyan szolgáljuk ki a betegeinket. A betegeinket úgy szeretnénk kiszolgálni, hogy minden információt megkapjanak.

Riporter: - A kormány tavaly novemberben jelentette be, hogy 37 milliárd forinttal emeli az Egészségügyi Alap kasszáját a gyógyítás minőségének és hatékonyságának növelése érdekében. 6,5 milliárd forinttal emelkedett az összevont szakellátásra, több mint 23,5 milliárd forinttal a gyógyszerátogatásra, csaknem 6 milliárd forinttal egyéb gyógyászati segédeszköz jogcímre, és mintegy 900 millió forinttal a kötszerátogatásra fordított összeg.

[Eredeti](#)

(MTV, 2019. június 05., szerda, 11 óra)

Élelmiszer-biztonsági szemléletformálás

Ismeretterjesztő kiadvánnyal és videókkal készül az Agrárminisztérium (AM) a június 7-i élelmiszerbiztonsági világnapra, amelyet az ENSZ tavaly decemberi döntése értelmében idén tartanak meg először. Az élelmiszerek helyes kezeléséről szóló magyar és angol nyelvű videó a Nemzeti Élelmiszerlánc- biztonsági Hivatal YouTube-csatornáján lesz elérhető. Elkészült a tudatos vásárlásról szóló Vásárolj okosan! című kiadvány is, amely a hivatal honlapjára kerül fel. | VG

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2019. június 06., csütörtök, 14. oldal)

A román Versenytanács jóváhagyta az Extreme Digital és az eMAG egyesülését

Bukarest, 2019. június 6., csütörtök (MTI) - A román Versenytanács jóváhagyta az Extreme Digital Zrt. és az eMAG webáruházat birtokló Dante International SA egyesülését - közölte csütörtökön a román média.

A Versenytanács közleménye szerint az egyesülés nem akadályozza a szabad versenyt. A dokumentum emlékeztet, hogy a romániai Dante International vállalatot a dél-afrikai Naspers csoport és Iulian Stanciu román üzletember irányítja. Az Extreme Digital Zrt. főként a magyarországi piacon tevékenykedik, de más kelet-közép-európai országokban is ad el termékeket, így például Romániában. A felek márciusban jelentették be a tranzakciót, aminek következtében a közép-európai régió egyik meghatározó e-kiskereskedelmi vállalata jön létre budapesti központtal. A két e-kereskedelmi cég összeolvadásával létrejövő új cégben 48 százalékos részesedése lesz az Extreme Digitalnak, 52 százalék az eMAG magyarországi leányvállalatának. A tranzakció zárására és az egyesülésre a Gazdasági Versenyhivatal jóváhagyását követően, várhatóan 2019 harmadik negyedében kerülhet sor - közölték márciusban a felek.

[Eredeti](#)

(mti.hu, 2019. június 06., csütörtök)

Hatszoros hasznot hozott a GVH

2013 és 2018 között a fogyasztók több mint hatszor annyit takarítottak meg a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) tevékenysége révén, mint amennyibe a Hivatal működése került - írják a közleményükben. A GVH immár negyedszer tette közzé a verseny védelméből származó fogyasztói előnyöket számszerűsítő elemzését. A számítás a verseny árleszorító hatására épül: a hatóság által észlelt versenyellenes magatartások és fúziók megakadályozásával a fogyasztók mentesülnek azoktól a többletkiadásokról, amelyekkel a hatóság fellépése hiányában szembesülnének.

Jól szemléltethető ez a következő példával: ha egyes vállalkozások összejárása miatt a fogyasztói árak megemelkednek, akkor e kartell felszámolása a nemzetközileg is elfogadott módszertan alapján is legalább 10%-os árcsökkenést eredményez a fogyasztók számára. A módszertan - amelyet korábban az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének független szakértői is értékelték -, a fejlett országok versenyhatóságainak gyakorlatát követi, figyelembe véve az OECD útmutatóját is.

A fenti eredmény konzervatív, óvatos becslésen alapul. Utóbbi abból indul ki, hogy mindössze két éven keresztül és csupán 5-10%-kal lennének magasabbak a versenykorlátozó magatartásokkal illetve a verseny jelentős csökkenéséhez vezető összefonódásokkal érintett termékek és szolgáltatások árai a GVH beavatkozása nélkül. A nemzetközi kutatások ugyanakkor azt mutatják, hogy egy kartellekkel terhelt piacon az árak tipikusan 8-44%-kal emelkedhetnek.

Másrészt a számítás nem terjed ki a GVH egyéb tevékenységeire, többek között a fogyasztóvédelmi eljárásokból vagy az elrettentésből származó haszonra. A tényleges fogyasztói megtakarítás így akár nagyobb is lehet a kimutatottnál.

[Eredeti](#)

(mediapiac.com, 2019. június 06., csütörtök)

Jégkrém vagy fagyi: mi a különbség?

A fagylaltnak vagy jégkrémnek három változatát vehetjük meg, de hogy mik ezek, és miben más a kettő, az kiderül a Nívó adásából.

Pleva György, a Nébih élelmiszer- és takarmánybiztonsági igazgatója a műsorban azt mondta: a fagylaltszerűségeknek három csoportjával találkozhatunk a pultokban. Először van a főzött fagylalt, amelyet az adott vendéglátóhely saját maga készít el, pasztörizál (esetleg a központban készítik és kiszállítják). Itt a leggyakoribbak a kisebb, természetes színű gombócok, amelyekben akár látszódnak a gyümölcsdarabok, de előfordulhat színezék és édesítőszer is. Aztán a második a porfagylalt, amelynek a minősége és az íze már talán rosszabb, de például csokoládéban, mogyoróban lehet jó termékeket találni. A harmadik pedig az, amikor a jégkrémgyárak a termékeit láthatjuk a pultban. A kettő között a különbség, hogy a fagylaltot a vendéglátó állítja elő, a jégkrémet gyárakban készítik - mondta Pleva György. Jelezte azt is: a fagylalt hőmérséklete -8 fok fölé nem emelkedhet, az olvadás jelei nem látszódnak rajta. Fontos azt is figyelni, hogy mekkora gombócot

kapunk, a grammban mért értéket ki kell írnia a vendéglátóipari egységnek. Ugyanakkor a természetes módon előállított fagyaltoknál a kis gombóc is ugyanannyi gramm, csak nincs felfújva, az adalékanyagot tartalmazóknál akár tízszeres mennyiségű levegőt is bele lehet vinni. A Nívó vendége volt még Parragi Attila fogyasztóvédelmi szakértő is, és szó volt az úgynevezett háromnapos csereszabályról (csak indokolt esetben vihetünk vissza valamit és az indok csak az lehet, hogy gyári hibás, elromlott), valamint a nyár eléréstével a nem megfelelően kezelt élelmiszerekről és az utazásokhoz kapcsolódóan a külföldi autókölcsönzésről. Az adást a cikk elején, a linkre kattintva hallgathatják meg!

[Eredeti](#)

(klubradio.hu, 2019. június 06., csütörtök)

Nívó

A három napos csereszabályról van szó. Rengetegen félreértelmezi azt a bizonyos 72 órás opciót. Hogy mire jó és mikor és milyen esetekben élhetünk vele, mindjárt elmondjuk. Aztán, jön a nyár és ezzel bizony nagyobb veszélyt rejtegetnek az élelmiszerek is, pontosabban a nem megfelelően kezelt és tárolt élelmiszerek. Így hát ma arról is beszélgetünk, hogy mire vigyázzunk otthon és mire figyeljünk, ha vendéglátóhelyeken eszünk. De ezek mellett szó lesz arról is, hogy milyen az a fagyi, amit megvehetünk és milyen az, amit csak sokkal érdekesebb, ha nézegetünk a szép színe miatt. Van egy témánk, amit hetek óta csúsztatunk, de ma egészen biztosan végigbeszéljük, autókölcsönzők külföldön. A tapasztalat szerint sok esetben van gond a kölcsönzött autókval kapcsolatos biztosításokkal, vagy nagyon magas, akár több ezer eurós letétet kell letenni, vagy egy olcsóbb biztosítást kötünk, de olcsó biztosítás esetén sokszor előfordul, hogy nagyítóval nézik az autón a karcolásokat és ha nem készítettünk jó minőségű képet, nagyon-nagyon pórul járhatunk. Drágább biztosítás esetén nagyjából az a tapasztalat, hogy békén hagynak minket. Csapda vagy van jó megoldás is? És végül, miért fontos, hogy ugyanazon a papíron tájékoztatnak vagy magán a szerződésen a bankhitel felvételekor? A kérdés nem költői, már megjárta az Európai Bíróságot is. Bővebben kifejtjük ígérem mindjárt. Két szakértő vendégem a stúdióban dr. Pleva György, a NÉBIH élelmiszer- és takarmánybiztonsági igazgatója és Parragi Attila fogyasztóvédelmi szakértő. Címkék: 72 óra, három munkanap, kötelező jótállás, jog, csere, nyári táborok, étkeztető konyhák, vállalkozó, felelősség, nyitás előtt fertőtlenítés, berendezések működőképessége, hőmérsékleti tartomány, sütés, melegen tartás, hűtés, fagyasztás, alapanyagok.

[Eredeti](#)

(KlubRádió, 2019. június 06., csütörtök, 14 óra)

Kiszorulhatnak a békéltető testületekből a fogyasztók érdekeit képviselő szervezetek

Kiszorulhatnak a békéltető testületekből a fogyasztók érdekeit képviselő szervezetek. Erre következett egy törvényjavaslatból a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége. Kispál Edit, a szervezet szóvivője azt mondta: többször kezdeményeztek párbeszédet az illetékes Innovációs és Technológiai Minisztériummal, de nem hallgatták meg az érveiket. A javaslat teljes egészében átalakítja majd a békéltető testületi rendszert. Címkék: iparkamara, pályázat, civil szervezet.

Eredeti

(InfoRádió, 2019. június 06., csütörtök, 12 óra)

Forint Fillér magazin - A diákmunka szabályai

Riporter: - A diákmunka szabályai. Hatalmas segítség a cégeknek a plusz munkaerő. Kedvező kamat, fix törlesztés. Már több mint 100 milliárd forintot igényeltek a hazai kkv-k az NHP Fix hitelprogramban. A gazdaság versenyképessége is múlik rajta. Mennyire kezelik tudatosan a pénzügyeiket a kkv-k? Fogyasztóvédelem az egészségügyben. Könnyen átverhetik a legkiszolgáltatottabb vásárlókat. Ez a Forint Fillér, a pénzügyi tudatosság magazinja.

Riporter: - Nyári szünetben és év közben is népszerű a diákmunka. A cégeknek nagy segítség az alkalmi munkaerő. Sőt, egyre több szaktudást igénylő munkát is rábíznak a tanulókra. A diákok foglalkoztatására azonban szigorú szabályok vonatkoznak. A 15 évnél idősebb nappali tagozatos tanulók kizárólag a nyári szünetben dolgozhatnak, 16 éves kortól év közben is vállalhatnak munkát, de 18 éves korukig szülői engedély szükséges hozzá.

Göbl Róbert (cégvezető, Mind-Diák Iskolai Szövetkezet): - Minimálbér, bérminimum feltételek ugyanúgy vonatkoznak rájuk is. Ez jelen esetben ebben az évben ugye azt jelenti, hogy bruttó 149 ezer forint havi bér a minimálbér, vagy pedig 195 ezer forintos garantált bérminimum vonatkozik rájuk azoknál a munkáknál, ahol mondjuk előírás az, hogy követelmény, hogy középfokú végzettséggel, vagy pedig szakirányú tanulmányokkal rendelkezzenek.

Riporter: - Diákmunkát vállalni kizárólag folyamatban lévő tanulmányok mellett lehet. Iskolaszövetkezeten keresztül történő foglalkoztatás esetén a 15 százalékos SZJA-t vonják le a munkabérből, egyéb adó, járulék azonban nem terheli azt. Az így létrejött munkaviszonyt szerződés szabályozza.

Göbl Róbert: - A szerződésnek tartalmazni kell ugye azokat az elemeket, a munkavégzés helyét, gyakorlatilag a munkabért, amely az adott pozícióra vonatkozik, illetve rövid leírásban azokat a munka elvárásokat, azokat a feladatokat, amelyeket végezni fognak.

Riporter: - Áder Alexandra tanulmányai mellett vállalt munkát az iskolaszövetkezet irodájában.

Áder Alexandra (diák): - Most már lassan két éve dolgozom itt a Mind-Diáknál, az egyetem mellett. Az ügyfélszolgálaton dolgozom, és most lassan fél éve a bérszámfejtésben is segítek.

Riporter: - Személyre szabott biztosítási csomagot kínál ügyfeleinek ez a multinacionális vállalat. A segítségnyújtó központban sok diák dolgozik.

Bernád Dóra (oktatási munkatárs, Europ Assistance Magyarország): - A diákok nap, mint nap segítenek ezeknek az ügyfeleknek a problémáinak a koordinálásában, így lehetőségük adódik arra, hogy nyelvtudásukat is kamatoztassák, illetve mivel ugye 0-24-ben látjuk ezeket a szolgáltatásokat, így könnyedén össze tudják párosítani a folyamatban lévő tanulmányaikkal.

Riporter: - Az itt dolgozó diákok a rugalmas munkaidőt és a személyre szabott munkabeosztást tartják a legnagyobb előnynek.

Nagy Krisztián (diák): - Bármikor, felettséggel tudunk egyeztetni arról, hogy mikor tudunk jönni dolgozni, illetve azzal kapcsolatban is rugalmasak, hogyha nekünk valami iskolából adódóan van elfoglaltság, akkor tudnak módosítani a beosztáson.

Grimm Alexandra (diák): - Suli mellett akár délután, este 10-ig is jöhetnek dolgozni. Ez nagyon megkönnyíti nekem is a suliba járást, mert van időm még a házi feladataimra is, a beadandóim megírására is.

Riporter: - 18 év alatti diák nem dolgozhat éjszakai műszakban, az ő esetükben rendkívüli munkavégzés sem lehetséges, azaz napi 8 óránál többet nem foglalkoztathatók. A nagykorúakra azonban éjszakai munka, a túlóra, valamint a rendkívüli munkaidő szabályai vonatkoznak, mint bármely más munkavállalóra. A vállalat nemcsak nyáron, hanem év közben is munkalehetőséget biztosít a diákoknak.

Bernád Dóra: - Szorgalmi időszakban alapvetően az az elvárás, hogy havi 80-100 órát vállaljanak, illetve a nyári periódusban, ugye mivel kötöttebb vagy kevésbé kötött a ráérésük, így abban az esetben 100-120 órát kérünk meg havonta tőlük.

Riporter: - A diák munkavállalóknak is jár szabadság, melynek mértékét a Munka Törvénykönyvében rögzítik. A szabadságot az év végéig ki kell adni és nem lehet pénzben megváltani, csak abban az esetben, ha a jogviszony megszűnik.

[Eredeti](#)

(MTV, 2019. június 06., csütörtök, 10 óra)

Forint Fillér magazin - Fogyasztóvédelem az egészségügyben

Riporter: - A termékbiztonság évek óta a fogyasztóvédelem egyik kiemelt területe. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium akkreditált laboratóriumai rendszeresen vizsgálják a kereskedelmi forgalomban elérhető áru kínálatot. Ha egy termék veszélyesnek bizonyul, a fogyasztóvédelmi hatóság nemcsak arról intézkedik, hogy lekerüljön az üzletek polcairól, hanem indokolt esetben a vásárlóktól való visszahívására is kötelezi a forgalmazót, kereskedőt. 2018-ban 189 termék esetében jártak el így. Az ITM honlapján található egy lista a veszélyes, letiltott termékekről, de pozitív listával is találkozhatunk, amely a vizsgált jogkövető vállalkozásokat sorolja fel. A fogyasztóvédelem kiemelten védi a fokozottan kiszolgáltatott vásárlói réteg érdekeit. A gyógyászati segédeszközöket igénybe vevők száma meghaladja az évi 1 milliót. Ez körülbelül 4 millió beváltott vényt jelent.

Görgényi Emília (ügyvezető igazgató, Thuasne Hungary Kft.): - Általában a vevők öntudatosak ma már. Utána néznek az interneten a problémájuknak, van határozott elképzelésük, de természetesen itt a szakképzett kollégák ki kérdezik az előzményekről, a problémáról, és a beteg indikációjának és egyedi anatómiai formájának megfelelően

ajánlanak rögzítőket, így gyakran van, hogy az eredeti elképzeléshez képest valami jobbat sikerül választani a vevőnek.

Kecskés Ildikó (vásárló): - Sokat fájt a hüvelykujjam, és kiderült, hogy ínhüvelygyulladásom van. Erre vásároltam egy hüvelykujjrögzítő. Nagy valószínűséggel a sok számítógépezés okozta, de a hüvelykujj-támasz nagyon sokat segített. Most már jobban tudom használni a kezem.

Riporter: - A fogyasztóvédelem az egészségügyben című konferencián a szakértők a fogyasztóvédelem kategóriájába sorolták a minőségi, szakértői kiszolgálást is, amit a betegek a gyógyászati segédeszköz boltokban kell, hogy megkapjanak.

Dr. Margitai Barnabás (elnök, Gyógyászati Segédeszközgyártók és Forgalmazók Szövetsége): - Tehát a kiszolgálási díjról beszélünk áttételesen akkor, amikor fogyasztóvédelemről beszélünk. A fogyasztóvédelem, azt látjuk, hogy mennyire fontos kérdés. Ebben mi akkor tudunk partnerként segíteni és mindenkinek a segítségére lenne, hogyha valamilyen méltányos kompenzáció megjelenne a gyógyászati segédeszköz boltokban is.

Riporter: - A gyógyszerári szolgáltatási díjat hat éve vezették be. A gyógyszertárak szolgáltatási díjához hasonlóan a FESZ elnöke a gyógyászati segédeszközökre is szolgáltatási díjat vezetne be.

Dr. Margitai Barnabás: - Az eszközöknek az előállítási költsége növekedett, és az eszközöket ugyanakkor fix áron finanszírozza a társadalombiztosítás. Ez azt eredményezte, hogy eltűnt az a díj, ami a szolgáltatás, illetve a kiszolgálásnak a díja volt az elmúlt időszakban. Most a kiszolgálási díj már hiányzik. Gyakorlatilag a mi lelkiismeretünkre van bízva, hogy ezt hogyan kompenzáljuk, illetve hogyan szolgáljuk ki a betegeinket. A betegeinket úgy szeretnénk kiszolgálni, hogy minden információt megkapjanak.

Riporter: - A kormány tavaly novemberben jelentette be, hogy 37 milliárd forinttal emeli az Egészségügyi Alap kasszáját a gyógyítás minőségének és hatékonyságának növelése érdekében. 6,5 milliárd forinttal emelkedett az összevont szakellátásra, több mint 23,5 milliárd forinttal a gyógyszerátogatásra, csaknem 6 milliárd forinttal egyéb gyógyászati segédeszköz jogcímre, és mintegy 900 millió forinttal a kötszertátogatásra fordított összeg.

Eredeti

(MTV, 2019. június 06., csütörtök, 10 óra)

Erre figyeljen a repülegyvásárlásnál

Az elmúlt 10 év során a GVH 13 esetben folytatott versenyfelügyeleti eljárást különböző légitársaságokkal szemben, akik az általuk meghirdetett akcióik során jogsértő módon tájékoztatták a fogyasztókat a kedvezményrel elérhető repülőjegyek áráról, annak igénybevételének feltételéről, korlátozottságáról és az azon felül kifizetendő járulékos költségekről.

Az egyes versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai alapján a GVH javasolja az utazni készülő fogyasztóknak, hogy a repülőjegy megrendelése előtt gondolják végig higgadtan a nagyon csábítónak tűnő tájékoztatásokat és a társaságok honlapján elérhető információkat, így különösen azt, hogy: egy útra vagy oda-vissza útra szól-e az ajánlat (ha csak egy útra érvényes, célszerű a társaság honlapján megnézni, hogy milyen áron érhető el a visszaútra

érvényes jegy); - a kedvezmény mely úti célokra és milyen időszakban és napokon használható fel; - a feltüntetett ár fix, vagy a legalacsonyabb ár szerepel "-tól" jelzéssel; - a repülő fedélzetére milyen típusú és méretű poggyászok vihetők fel ingyenesen; - a különböző méretű csomagok feladásáért milyen összeget kell fizetnie; - tartalmaz-e a hirdetés alatti apró betűs rész valamilyen különleges feltételt (például a feltüntetett jegyár nem tartalmazza a repülőtéri illetéket); - milyen összegű foglalási/adminisztrációs költséget kell fizetnie; - milyen távolságra van a reptér, ahol leszáll/felszáll a repülőgép a szállásától, milyen többlet költségeket okoz az oda történő eljutása; - a repülőjegy módosítható-e; - a különböző fizetési módok milyen többletköltséget jelentenek. A felsoroltakon kívül minden esetben figyelmesen olvassa el a repülőársaság általános szerződési feltételeit, mely részletesen tartalmazza a repülőjegy foglalására és annak módosítására, a poggyászokra, a beszállásra, biztosításokra és probléma esetén az ügyfélszolgálat elérhetőségére vonatkozó feltételeket. Ingyenes fogyasztóvédelmi és versenyjogi tanácsadás Egerben A Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Iroda (GVTI) csapata díjmentesen segít az egrieknek fogyasztóvédelmi és versenyjogi problémáik megoldásában. A GVTI fogyasztóvédők célja az, hogy segítsék a tudatos döntéshozást, és a panaszok rendezését. Sikeresebb a panaszkezelés, ha a fogyasztók és vállalkozók tisztában vannak problémájuk jogszabályi hátterével. Ezeknek a jogoknak a megismerésében és panaszlevél megírásában segít teljesen díjmentesen, - a Gazdasági Versenyhivatal megbízásából, vele együttműködésben dolgozó, - Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Iroda. Szakterületeik: megtevesztő reklámok, szavatosság és jótállás, üdülési jog, termékbemutatók, közüzemi szolgáltatások, internetes vásárlások, jelentős piaci erővel való visszaélés, utazási szerződések, légi utasok jogai, üzletfelek megtevesztése. Elérhetőségek: 3300 Eger, Trinitárius utca. 2. I. em. Tel: +36 30 741 2373 E-mail: eger@versenyugyi-tanacsadoiroda.hu Nyitvatartás: Hétfő: 12:00-16:00 Kedd: 9:00-13:00 Szerda: 12:00-16:00 Csütörtök: 9:00-13:00 Péntek: Zárva www.fogyasztovedok.hu

Eredeti

(heol.hu, 2019. június 06., csütörtök)

Békéltetők kerestetnek

A törvénymódosítással hatékonyabb segítséget kaphat majd a lakosság. Aggódnak a társadalmi szervezetek, hogy a jövőben nem szólhatnak bele a fogyasztóvédelmi ügyekben eljáró békéltető testületek tagjainak kiválasztásába, hanem azok összetétele - a fogyasztóvédelmi törvény módosítása szerint - a jövőben pályáztatás útján dőlne el. A területért felelős szakminisztérium a Magyar Nemzettel közölte: a módosítással egyszerűsödnek és átláthatók lesznek a kiválasztási szabályok, ezáltal hatékonyabbá válik a békéltetés.

Növekedne a fogyasztók körében egyre népszerűbb békéltető testületek hatékonysága a jövőben - erről szól az az Országgyűlés elé beterjesztett törvényjavaslat, amely a fogyasztóvédelmi törvény intézményrendszerét is érinti. - A változtatásokat a békéltető testületekben dolgozók többsége régóta igényelte. A törvénymódosítás a fogyasztók és a vállalkozások számára is előnyökkel jár, hiszen a testületek szerepe és szakmaisága tovább nő, eljárási gyakorlatuk egységessé válik - közölte a Magyar Nemzettel az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM). Mint jelezték, ahogy eddig, a jövőben is húsz békéltető

testület fog működni, azaz minden megyében és a fővárosban elérhető lesz a lakosság számára az ingyenes jogi segítséget jelentő békéltetés, amelyet az ügyek gyors és egyszerű megoldása érdekében célszerű a lakóhelyhez legközelebb eső fórumon igénybe venni.

- Változás, hogy a jövőben a békéltető testületi tagságra álláshirdetés útján lehet jelentkezni, így kibővítjük annak lehetőségét, hogy többen pályázhassanak a testületi feladatok ellátására - közölte a szaktárca, hozzátéve, hogy az új tagokkal a békéltető testületek szakmaisága is nő. - Ezzel a változással szinte bárki a testület tagja lehet, aki a szakmai elvárásoknak és a jogszabályi feltételeknek megfelel. Természetesen ez nem zárja ki, hogy a fogyasztóvédelmi egyesületek tagjai is jelentkezhessenek a testületi tagságra - emelte ki az ITM.

A Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége ugyanakkor kifogásolja a javaslatban, hogy a jövőben az egyedi, vitás fogyasztóvédelmi ügyek rendezésével foglalkozó békéltető testületi tagok kijelölési folyamatából a korábbi gyakorlattal szemben a módosítás kihagyná a társadalmi szervezeteket. A civilek szerint a jövőben kizárólag a vállalkozói érdekeket képviselő szervezetek bonyolítanák a pályáztatást, a testületi tagságra jelentkezők véleményezését, a társadalmi szervezetek viszont nem delegálhatnak tagot. A végső döntést a fogyasztóvédelemért felelős miniszter hozza meg. Ezt az aggodalmat a minisztérium eloszlatta: mint írták, a békéltető eljárásokban továbbra is megjelenik a fogyasztói és a vállalkozói oldal megfelelő képviselője, a testület tagjai a jogszabályok szerint a jövőben is független és pártatlan módon, befolyástól mentesen járnak majd el az egyes ügyekben.

Az innovációs tárca azt is leszögezte, hogy a törvényjavaslat nem csupán a lakosságnak, hanem a vállalkozásoknak is kedvező változást hoz. Ennek érdekében országosan egységes eljárási szabályzat készül, amely alapján a fővárosi és az egyes megyei testületek ugyanazon elvek mentén járnak el, amivel a fogyasztóvédelmi ügyekben kezdeményezett eljárások kiszámíthatóvá válnak. - A korábban nem létező egységes szabályzat hiánya miatt a vállalkozások gyakran szembesültek azzal, hogy a testületek egymáshoz képest eltérően jártak el, ez a jövőben megváltozik. A módosítás azzal kapcsolatban viszont nem változtat a jelenleg hatályos rendszeren, hogy a testületek tagjai az illetékes területi kamarával állnak megbízási jogviszonyban. A törvénymódosítással a kiválasztási szabályok egyszerűsödnek és átláthatóvá válnak - jelezte a szaktárca.

Nagy vásárlási roham után sok ügy köt ki a testületeknél
Thurzó Katalin

[Eredeti](#)

(Magyar Nemzet, 2019. június 07., péntek, 12. oldal)

Ezt még megérdelem – önigazolás a környezetvédelemben is

Sokak számára ismerős lehet az a jelenség, amikor egy lemondással járó cselekvés ellentétes tettet vált ki: például egy szigorú diéta utáni nagy étkezés. Hasonló folyamatot véltek felismerni viselkedéskutatók a környezettudatos döntések meghozatala kapcsán is. Eheti bejegyzésünkben ezt az érdekes jelenséget és viselkedésformát vesszük górcső alá.

Egy kemény edzés utáni kevésbé egészséges étel elfogyasztása közben sokaknál az adja a megnyugvást, hogy a bevitt kalóriákat már úgylis ledolgozták. Ezen viselkedésmód arra

mutat rá, hogy a lemondás, illetve erőfeszítés érzése feljogosítja az embert, hogy egy másik területen lazíthasson.

Jesse Catlin és Yitong Wang viselkedéskutatókban felmerült ez a kérdés a környezetvédelemmel kapcsolatban is, hiszen az is egy olyan terület, amely néha, bizonyos helyzetekben, lemondást igényel. Ezért kísérletet végeztek, amelyben azt vizsgálták, hogy ha egy munkahelyre szelektív hulladékgyűjtőt telepítenek, vajon elősegíti-e a munkavállalók tudatosabb papírfelhasználását.

A kísérlet keretében arra kérték a résztvevőket, hogy értékeljenek ollókat, miközben különböző papírformákat vágnak ki, a megmaradt papírt pedig helyezték a tárolóba. A csoportot két részre osztották – az egyiknél nem volt szelektív hulladékgyűjtési lehetőség, a másik felénél azonban kihelyeztek szelektív hulladékgyűjtőket. Az eredmény meglepettette a viselkedéskutatókat is: ugyanis akik kaptak szelektív kukát, nagyjából háromszor annyi papírt használtak el, mint akik nem kaptak. A kísérlet után a résztvevők kitöltöttek egy környezettudatossági kérdőívet is, a kérdőívre adott válaszok és a kísérlet eredménye között azonban nem találtak összefüggést. Tehát, az, hogy az illető mennyire vallotta magát környezettudatosnak, nem befolyásolta a cselekvését ebben az esetben. A kutatók nem sokkal később megismételték a kísérletet – ezúttal egy férfivécében, ahol szintén több papírt használtak a szelektív gyűjtők láttán.

Az okok

A nem várt eredmény egyik lehetséges oka az lehet, hogy az emberek alapvetően igyekeznek kevesebbet fogyasztani abból, amiről tudják, hogy nem hasznos. Ha azonban azt gondolják, hogy az által, hogy a papír újra lesz hasznosítva, ők tulajdonképpen valami jót cselekednek, többet használnak belőle. Vagy legalábbis semmiképp sem rosszat. Ezzel gyakorlatilag saját magukat is igazolják, mondván, hogy nem számít az elhasznált mennyiség, hiszen újracsomagolva lesz hasznosítva.

Ilyen esetekben érdemes a környezetünkben kiegészítő lépéseket tenni, annak érdekében, hogy a pozitív célt szolgáló kezdeményezéssel ne legyen véletlenül ellenkező hatás érzünk el. Érdemes figyelmeztetni a körülöttünk lévőket, hogy a környezetünket valójában minden esetben az védi, ha kevesebb erőforrást használunk el.

Javuló tendencia Európa szintjén

A csúfos eredmények ellenére Európa javuló tendenciát mutat a papírhulladék felhasználásában, az EU tagállamait összesítve ugyanis a papír és hullámkarton csomagolóanyagok újrahasznosítási aránya elérte a 85,8 százalékot, ami a valaha mért legmagasabb arány az újrahasznosított anyagok esetében. Az European Recovered Paper Council statisztikája azt mutatja, hogy 2013-ban a hullámkarton újrahasznosítási aránya 81,3 százalék volt, az elmúlt években viszont mintegy 4,5 százalékkal növekedett ez a szám.

A műanyagok újrahasznosítási aránya még közel sem áll olyan jó helyen, mint a papír, 2021-től azonban az Európai Uniónak, ezzel együtt Magyarországnak is fel kell készülnie az eldobható műanyagok nélküli időszakra, valamint az általános újrahasznosítás fejlesztésére is – ebben tehát van még hova fejlődni.

(chikansplanet 2019. június 7., péntek)

Rákapcsolt az infláció, főleg az étel lett drágább

A KSH pénteki jelentése szerint májusban átlagosan 3,9 százalékkal kerültek többre a dolgok Magyarországon, mint egy évvel korábban. Áprilishoz képest 0,7 százalékos volt az áremelkedés.

Az élelmiszerek ára emelkedett leginkább, 5,6 százalékkal tavaly óta. (MTI)

(444.hu 2019. június 7., péntek)

Vészesen fogy az idő: kétmillió magyar bankszámla van veszélyben!

Idén június 26-ig még pótolhatóak a hiányzó ügyfeladatok a pénzügyintézeteknél, biztosítóknál. Az azonosítást mielőbb érdemes elvégezni, mert ennek hiányában 2019. június 27-től az adott bankok, takarékszövetkezetek, illetve az egyéb intézmények nem teljesíthetik az érintett lakossági vagy vállalati ügyfelek megbízásait. Az adatok pótlásához személyes megjelenés nem szükséges, a hiányzó dokumentumok postán, élő videobanki vagy netbanki úton is megadhatók, vagy akár e-mailben is megküldhetőek - írja a Pénzügyminisztérium.

Ahogy arról korábbi cikkünkben részletesen írtunk, a pénzmosás és terrorizmus finanszírozásának hatékony megakadályozása érdekében a magyarországi pénzügyi szolgáltatóknak legkésőbb idén június 26-ig teljeskörű átvilágítással kell rendelkezniük valamennyi ügyfelükről. A pénzügyintézeteknek két évük volt az adategyeztetésre. A határidő közeledtével a bankoknak is célszerű erősíteni a tájékoztatási tevékenységüket annak érdekében, hogy az eddig el nem ért ügyfelek is pótolhassák a hiányzó adataikat.

magánszemélyek közül azok érintettek, akik a bankkapcsolatukat 2017 júniusa előtt létesítették, és hitelintézetük még nem másolta le személyazonosságukat és lakcímüket igazoló okmányaikat, esetleg nem rendelkezik minden szükséges személyi adatukkal, illetve nem töltötték ki nyilatkozatot arról, hogy kiemelt közszereplőnek számítanak-e. A kötelező adategyeztetés a jogi személynek minősülő vállalati és egyéb szervezeti ügyfeleket is érinti. Nyilatkozni kell a szervezet tényleges tulajdonosáról, valamint annak kiemelt közszereplői státuszáról.

Több mint két hete van mintegy 2 millió eddig még azonosítatlan bankszámla tulajdonosának az adatok pótlására - figyelmeztet a Pénzügyminisztérium.

Kiemelték, az azonosítás igen egyszerű, és akár otthonról, néhány perc alatt elvégezhető. A még hiányzó, szükséges okmánymásolatokat és nyilatkozatot nem csak hitelintézetük személyes felkeresésével, de akár postán is beadhatják. Több hitelintézetnél már lehetőség van arra is, hogy az ügyfelek az illetékes banki ügyintézővel való élő - kamerás és mikrofonos számítógép vagy mobiltelefon segítségével történő - videókapcsolat révén tegyenek eleget a teljeskörű ügyfél-átvilágításnak. A nyilatkozatok ezen felül az arra alkalmas netbanki csatornán keresztül is megtehetőek, továbbá beküldhetőek e-mailen is. E lehetőségekről a szolgáltatók honlapjain, telefonos ügyfélszolgálatain kérhető információ. **Érdemes mielőbb eleget tenni a hitelintézetek adatpótlásra történő felhívásának, ellenkező esetben június 27-től a hiányzó adatok pótlásáig a számlák használatát a pénzügyintézetek korlátozzák.**

(Portfolio 2019. június 8., szombat)

Az internetes áruházak idén is nyertek díjakat

Idén 13. alkalommal adták át az Év Internetes Kereskedője Díjat. Nagyvállalati kategóriában a győztes a Decathlon webáruház lett, a második díjat a Konzolvilág.hu vitte el, míg a

dobogó harmadik fokán az eMAG internetes pláza végzett. A kis- és közepes vállalati kategória nyertese a Lumenet világítástechnikai szakáruház, második helyezett a Dressa ruházati bolt, harmadik pedig az iDrinks webshop lett, a fődíjakat a Mastercard Magyarország támogatta.

A Magyar Posta MPL kiscsomag-logisztikai üzletága, az eNET Internetkutató Kft., valamint a Reacty Digital Kft. kategóriadíjakat is jelölt. Nagyvállalati kategóriában a Legjobb logisztika díjat az Euronics, a Legjobb omnichannel (egységesített imázs) és a Legjobb felhasználói élmény díjat a Decathlon kapta, a Legjobb környezetvédelmi díj kategóriában pedig a Tchibo jeleskedett. Kis- és középvállalati kategóriában a Legjobb logisztika és a Legjobb omnichannel díjat a Kockashop, a Legjobb felhasználói élmény díjat az eTáska kapta, a Legjobb környezetvédelmi díj kategóriában pedig a Dressa állhatott fel a virtuális dobogó tetejére.

A verseny legfőbb célja, hogy népszerűsítse a hazai internetes kereskedelmet, erősítse az online vásárlás iránti bizalmat. A megmérettetésen évről évre minden olyan magyarországi bejegyzésű vállalkozás részt vehet, amely online kiskereskedelmi tevékenységet folytat. Idén több mint hatszáz kis- és közép-, valamint nagyvállalat szerepelt a magyar internetezők által jelölt kereskedők között. A nyerteseket megközelítőleg ötvenezer vásárló és szakmai zsűri választotta ki.

(Magyar Nemzet 2019. június 8., szombat)

Jó-e nekünk és a világnak, ha rettegünk a klímakatasztrófától?

Bár az amerikai elnök, Donald Trump továbbra sem foglalkozik vele, a magyar kormány pedig nem tartja olyan fontos problémának, mint a menekültkérdést, a klímaváltozás veszélyeiről ma már világszerte konszenzus van. Magyarországot is elérték azok a tüntetések, amelyek a kormányokon kérik számon az intézkedések hiányát vagy elégtelenségét. Áprilisban Kihalni esélyes címmel szervezett tüntetést a Londonból induló Extinction Rebellion nevű mozgalom, amelynek tagjai erőszakmentes polgári engedetlenséggel szeretnék elkerülni az ökológiai összeomlást. Május 24-én pedig a **Greta Thunberg** által alapított Fridays for Future demonstrált többek között Budapesten is, hogy felhívja a figyelmet a klímaváltozás egyre növekvő veszélyeire.

Az utóbbi egy-két hónapban látványosan megszaporodtak a klímaváltozás drasztikus hatásairól szóló, az érzelmekre erősen ható tudósítások és tanulmányok. A közeljövőben trópusi betegségek fenyegetik majd Európa lakosságát, minden korábbinál gyorsabban olvad az alaskai folyók jégtakarója, a gleccserek nagy része eltűnhet néhány évtizeden belül, 2100-ra több világváros is víz alá kerül. **Harrison Ford** szerint a III. világháború zajlik éppen, és az ENSZ főtitkára is úgy látja, hogy a kormányok nem tesznek meg mindent. A migráció egyik kiváltója a klímaváltozás: ha nem sikerül jelentősen csökkenteni az üvegházhatású gázok kibocsátását, egyre több embernek kell elhagyni a lakóhelyét.

Nem kérdés, hogy hétről hétre közelebb kerülünk a katasztrófához, ezért nem lehet eleget beszélni róla; de vitatható, hogy hatásos-e az a fajta félelemkeltő kommunikáció, ami egyre inkább terjed a sajtóban és a közbeszédben.

Ha a klímaváltozás következményeire akarjuk felhívni a figyelmet, és el szeretnénk érni, hogy az emberek változtassanak az életmódjukon, szakértők szerint néhány alapvető tényezőt kell figyelembe venni. Nem árt ismerni a célcsoportok jellemzői (lehet, hogy a szigorúan vallásos emberekre más érvek hatnak, mint az ateistákra); megfelelően kell

keretezni és csomagolni a mondanivalót. Azokra az emberekre, akik nem törődnek a természettel, a fajok kihalásával, de fontosnak tartják a saját egészségüket, a biotermékek propagálásával lehet hatni – ami mellesleg ökológiai szempontból is fenntartható.

Ebben a témában a tényeknél és tudományos adatoknál sokkal hatásosabb lehet, ha az embereket személyesen is érintő területekről – a növénytermesztés alakulásáról, a jövőről – van inkább szó. Érdeemes metaforákat is használni: egy kísérletben például, amikor a résztvevők azt olvasták, hogy háború zajlik a klímaváltozás ellen, sokkal inkább elismerték a probléma súlyosságát, és hajlandóbbnak mutatkoztak tenni is valamit, mint amikor más kifejezést láttak.

A félelemkeltő hangnemnek viszont sokak szerint nincs egyértelműen pozitív hatása a gondolkodásra és a viselkedésre, ennek ellenére úgy tűnik, mintha egyre több fórumon alapoznának a negatív érzelmek erejére. A Guardian a közelmúltban készített egy új útmutatót, amiben megfogalmazza, hogy milyen elveket követne cikkeiben. A szerkesztők kitérnek rá, hogyan kell írni a klímaváltozásról: a „klímakrízis” és a „klímaösszeomlás” kifejezéseket fogják használni, mert úgy gondolják, hogy ezek fejezik ki megfelelően a jelenség súlyát és jelentőségét. Ez a szóhasználat is azt a hozzáállást tükrözi, ami szerint rettegünk kell, mert a közeljövőben hatalmas katasztrófákra számíthatunk.

Egy, a klímaváltozással kapcsolatos kommunikáció pszichológiájáról szóló kiadvány viszont azt hangsúlyozza, hogy nem ajánlott túlzásba vinni az érzelmi érvelést.

Ha egy cikk félelemkeltő, akkor igaz ugyan, hogy rövid távon nagy érdeklődést válthat ki (sokan elolvassák és megosztják), hosszabb távon viszont nincs hatása. Sőt, ha sok ilyen írással találkozunk, előbb utóbb belefáradunk, és nem fogunk foglalkozni a témával. Az embernek ugyanis korlátozott „aggódási kapacitása” van.

Több kutatás igazolja, tehát nem légből kapott állítás, hogy azok a klímaváltozással kapcsolatos cikkek, amik a félelemre hatnak, gyakran szorongás, elutasítást, apátiát, szomorúságot, dühöt, büntudatot váltanak ki. Ez még nem feltétlenül lenne baj, hiszen azt gondolhatnánk, hogy a negatív érzelmek egy része cselekvésre motiválhatja az embereket. Ha büntudata van valakinek azért, mert ő is hozzájárul a klímaváltozáshoz, esetleg változtat az életmódján, elkezd biciklivel járni és kevesebb hulladékot termelni, nem igaz? Sajnos a legtöbb esetben nincs ilyen összefüggés: az emberek inkább távolinak kezdik érezni a problémát, olyasminek, ami másokat érint. A félelem hatni tud a gondolkodásra, a hozzáállásra, vagy arra, hogy ki mennyire vallja magát ökotudatosnak; de a viselkedésre már kevésbé. Ha világvégét jósolnak nekünk, akkor pedig talán érthető is, hogy nem leszünk lelkesek, és nem kezdünk el máshogy élni, hiszen már úgyis mindegy. Az ilyen megközelítés ezért nemcsak rossz, de veszélyes is lehet.

Nem lesz hatásos az a fajta kommunikáció, ami a helyzetet reménytelennek, az emberiséget kiszolgáltatottnak, a klímaváltozás áldozatának mutatja be. Ezért érdemes minél személyesebben és látványosabban megmutatni, hogy mit lehet tenni, és hogyan lehet elkerülni vagy túlélni a katasztrófát. Ha az emberek hatékonyan érezhetik magukat, sokkal inkább lesznek hajlandóak és képesek tenni is valamit azon túl, hogy kifejezik a felháborodásukat vagy a frusztrációjukat.

(24.hu 2019. június 9., vasárnap)

Ritkábban kell majd autógumit cserélni?

Várhatóan 2024-re lesz piacképes verzió a felfújás nélkül használható, lyukacsos abroncsból. 200 millió csere

Évek óta fejleszt a Michelin és a General Motors egy teljesen új autógumit, amely lyukacsos lesz, így nem kell felfújni és a defektől sem kell tartani - idézi az Index a Topgear autós szaklap híréit.

Az új abroncs gumiból és gyantába ágyazott üvegyapottból készül és várhatóan 2024-ben kerülhet piacra. A levegőmentes gumikat elvileg jóval ritkábban kell majd cserélni, mint a hagyományos társaikat, ez nem csak az autósoknak kedvező, hanem környezetvédelmi szempontból sem mellékes.

A Michelin szerint ma évi 200 millió abroncsot kell idő előtt lecserélni valamilyen sérülés miatt. A levegő nélküli abroncsok az önvezető autókhoz is ideálisak lesznek, mert minimális karbantartást igényelnek.

(Napi 2019. június 9., vasárnap)

Így építi az Apple a világ legnagyobb elosztott nyomkövető hálózatát

Az Apple fejlesztői konferenciájának bejelentésdömpingjében kis híján elsikkadt egy új funkció, a Find My. Pedig itt valami komoly történt.

A WWDC-n a sok nagyszerű újdonság mellett jelentett be az Apple az új operációs rendszerek kapcsán egy látszólag apróságnak tűnő változást: egy alkalmazásba vonta össze az elveszett telefonok helyének felderítésére szolgáló Find My iPhone-t és az ismerősök tartózkodási helyének meghatározására szolgáló – és annak idején a Foursquare apple-ös ellenfelének szánt – Find My Friends-et. Az új app, a Find My, bármilyen elveszett Apple-eszköz helyét megmutatja.

Az már szinte alapszolgáltatás a mobiloknál, hogy ha elvesznek, távolról zárolhatók, kikapcsolhatók, törölhetők. Hol van akkor az újdonság? Ott, hogy az iOS 13-mal és a MacOS Catalinával ősszel debütáló új Find My a kikapcsolt Apple eszközök helyét is felderíti, ha van bennük Bluetooth adapter.

A Bluetooth LE hozta a megoldást

Az Apple arra építette a nyomkövetését, hogy a készülékei akkor is sugároznak Bluetooth jelet (alacsony energiaigényű Bluetooth LE-ről van szó, melynek elméleti hatótávolsága 100 méter), ha kikapcsolt állapotban vannak. Már csak azt kellett kitalálni, hogy mivel lehet befogni ezt a jelet. Természetesen egy másik, közelben lévő Apple-készülékkel. Ha bármely Apple-felhasználó az elveszett készülék közelében (értelemszerűen a Bluetooth LE hatótávolságán belül) jár, eszköze detektálja az eltűnt eszköz jelet, és továbbíthatja az iCloudon keresztül a lokációs adatait a tulajdonosnak. (A T2-es csipekkel rendelkező készülékeknél itt be lehet vetni az Activation Lock-ot, azaz a készülék lezárható illetéktelenek előtt úgy, hogy a merevlemezt sem lehet formázni.)

Amikor a felhasználó beállítja a Find My-t (ehhez értelemszerűen legalább két Apple-eszköze lesz szüksége), az app generál egy magánkulcsot, amit megoszt az összes regisztrált készülékkel. Minden eszköz generál egy nyilvános kulcsot is. Ez a nyilvános kulcs szolgál a lokációs adatok titkosítására, amit csak a magánkulccsal lehet visszafejteni. A nyilvános kulcs bizonyos időközönként változik, de úgy, hogy az új és a régi kulcsok között nincs korreláció.

Hogy néz ki ez a gyakorlatban? A tolvaj ellop egy MacBookot, lekapcsolja a netről, és kikapcsolja a gépet. A laptop ennek ellenére a Bluetooth-on keresztül folyamatosan sugározza a nyilvános kulcsát. Ha a Bluetooth hatótávolságán belülre ér egy bármilyen működő és online állapotban lévő Apple készülék, például egy iPhone, arra a MacBook automatikusan átküldi nyilvános kulcsot. Az iPhone a nyilvános kulccsal kódolja saját

anonimizált helyadatait, majd az adatokat és a kulcs hash-ét felküldi az Apple szervereire. Mivel az Apple nem rendelkezik a magánkulccsal, nem tudja visszafejteni az információt.

A MacBook tulajdonosa a másik regisztrált készülékéről bejelentkezik az iCloudba, és ott a Find My megkeresi a MacBookhoz tartozó hash-t és a lokációs adatokat.

És el is érkezünk ahhoz, amire a biztonsági kutatók is felkapták a fejüket: minden eddignél tökéletesebb Nagy Testvért épít az Apple? Hiszen végső esetben bármely időpillanatban pontos térképet lehet rajzolni az Apple-felhasználók mozgásáról. A fejlesztők számítottak erre a támadásra, mert hangsúlyozzák, hogy a rendszer teljesen anonim módon és erős végponti titkosítással működik.

A Find My szolgáltatással Matthew Green titkosítási szakértő, a Johns Hopkins Egyetem professzora is foglalkozott blogjában. Ő úgy látja, hogy az Apple lényegében egy hatalmas elosztott nyomkövető hálózatot épített ki. Miközben elismeri, hogy az Apple titkosítási szisztémája akár működhet is, három veszélyre hívja fel a figyelmet.

Mindenkit nyomon lehet követni? Lehetséges forgatókönyvek

Először is. Ha egy készülék folyamatosan kibocsát olyan Bluetooth jelet, ami egyedileg azonosítja, azt elméletileg bárki nyomon követheti. Mint Green írja, a marketingesek már használnak wifi és Bluetooth MAC-címeket erre, a Find My pedig egy újabb kiaknázható lehetőség.

Ehhez azonban vissza kellene fejteni a lokációs adatokat, ami az Apple szerint lehetetlen a folyamatosan változó nyilvános kulcsú titkosítási rendszer miatt. A visszafejtéshez szükséges kulcs pedig csak a készüléken található meg, ahhoz nem lehet hozzáférni az iCloudon keresztül.

Másodszor. A követésbe bevonódnak azok is, akinek a készüléke csak továbbítja az elveszett/ellopott eszközök jelét, mivel elküldik jelenlegi tartózkodási helyüket az Apple-nek. Veszélyt hordoz az is, hogy potenciálisan megosztják helyadataikat azokkal is, akik elvesztették a készüléküket. (Itt Green valószínűleg arra gondolt, hogy valaki szándékosan helyez el valahol egy készüléket, majd jelenti eltűntnek, hogy azon keresztül jusson adatokhoz.)

Az Apple szerint ez sem lehetséges. A lokációs adatokat ugyanis a "megtaláló" készülék anonimizálva küldi el. Így azonosító hiányában nem lehet visszakeresni és követni az adatforrást.

Harmadszor. A csalók a Find My rendszerén keresztül aktív támadásokat is futtathatnak.

Hogy ez lehetséges-e, arra csak az idő fogja megadni a választ.

Green elképzelhetőnek tartja, hogy az Apple által alkalmazott okos titkosítási szisztéma működőképes. Mivel azonban a rendszer működéséről nagyon kevés az információ, ezért nem lehetünk biztosak semmiben. Ráadásul – írja titkosítási szakértő – ez egy olyan rendszer, ahol még azt is nehéz azonosítani, hogy ki a rossz fiú, ugyanis bármelyik szereplő lehet az.

(Bitport 2019. június 9., vasárnap)

Kamubankjegy lapulhat bármelyik magyar tárcájában: ez a hamisítók kedvence

Magyarországon 2018-ban csupán 450 hamis forintbankjegyet foglaltak le az MNB munkatársai. A pénzhamisítás visszaszorítása rendkívül sikeres hazánkban, 8 év leforgása alatt tizenhatod részére szorult vissza. Ez ma azt jelenti, hogy 1 millió darab forgalomban

lévő forintra 0,86 darab hamisítvány jut. Tavaly egyébként a 20 000-rest hamisították legtöbbször, de 2017-ben a 10 000-es volt a rosszfiúk kedvence. Az látszik, hogy az esély kicsi arra, hogy hamis pénzre bukkanjunk, de ettől még bárkivel előfordulhat. Mutatjuk, mi a teendő ebben az esetben, hogy tudsz tisztán kimászni a slamasztikából.

Gőzerővel robot az MNB forintmegújítási programja, aminek éppen aktuális, és egyben utolsó résztvevője az 500-as. Az új, vörösebb Rákóczit február 1-től használhatja a lakosság, ami azt is jelenti, hogy a réginek már megvan a lejárat ideje, azokkal október 31-ig fizethetünk.

A 2014-ben elkezdett program egyik deklarált célja egyébként az volt, hogy a hazai fizetőeszközöket még biztonságosabbá tegyék, így ezek védelmi elemi jóval összetettebbek, ezáltal komplexebb védelmet nyújtanak az esetleges hamisítások ellen. Legalábbis a cél ez volt. Ennek apropóján most annak jártunk utána, miként muzsikált hamisítás terén a forint az elmúlt 5 évben.

Színes patron, nyomtató

Az MNB hivatalos, éves tájékoztató szerint a pénzhamisítás drasztikusan lecsökkent az elmúlt években Magyarországon. 2018-ban például 1 millió darab forgalomban lévő bankjegyre mindössze 0,86 darab hamisítvány jutott. Ez nemzetközi viszonylatban is nagyon kedvező számnak tekinthető. Hogy érzékeltesük, mekkora a változás, 2010-ben például 7375 hamis bankjegyet jegyzett az MNB, míg 2018-ban mindössze 450-et.

Ez 8 év leforgása alatt több mint 16-szoros visszaesés.

A most tapasztalható hamis pénz darabjának esése egyébként 2015 óta folyamatosan, ekkor volt ugyanis utoljára olyan év, amikor több hamis pénzt találtak, mint az azt megelőzőben. A forint megújítás óta tehát a következőképp alakultak a számok:

A statisztikákon jól látható, hogy bár 3 éve volt egy kisebb tetőzés (2149), mára (450) drasztikusan visszaesett a megtalált hamisítványok darabszáma. Sőt ez a csökkenés évről-évre egyre dinamikusabb és hirtelen volt.

A nagy kedvenc

Ha egy picit jobban a számok mögé nézünk, kiderül - nem nagy meglepésre - hogy a hamisítók kedvenc címlete a 10, illetve 20 ezres bankó. Hosszú évek óta ezekből állítják elő a legtöbb hamis darabot. A pénzek értékét nézve persze ez nem meglepő, abból a szempontból viszont némileg érdekes, hogy az ilyen nagy címleteket például egy egyszerű bevásárlás során jóval többször ellenőrzik például az eladók, mint a kisebbeket. Persze valószínűsíthető, hogy a hamis forintok nagy részét nem egy egyszerű bolti bevásárlásnál használják el a patronmesterek.

Merthogy tényleg, hiába az egyre nagyobb technológia arzenál, az MNB tájékoztatása szerint

nem változtak jelentősen a hamisítási módszerek, amelyeket továbbra is az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásológépek, printerek) használata jellemez.

De hogy mennyire a nagy címletek felé húz a rosszfiúk keze, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy a 2018-ban lefoglalt, hamis forintbankjegyek 81,1 százalék a 10 000-es és a 20 000 címletek tették ki.

Érdekes adat egyébként, hogy 2017-ben kicsit még más volt a helyzet, vagyis hogy abban az évben is több mint 80 százalékát tette ki a hamis forintnak a két legnagyobb címlet, ellenben tavalyelőtt a 10 000-es volt a hamisítók nagy kedvence, ráadásul nem is kicsivel.

Bekaptuk a hamis pénzt, mit tegyünk?

Az MNB hivatalos tájékoztatója szerint bár a forint bankjegyeken több a hamisítást megnehezítő biztonsági elem is található, azonban hamisításuk teljesen így sem zárható ki, néhány hamisítvány bekerül a készpénzforgalomba. Ez pedig ha éppen általunk történik meg, elég problémás lehet.

Büntetőjogi szempontból a pénzhamisítás és a hamis pénz forgalomba hozatala bűncselekménynek - büntettnék - minősül. De az is bűncselekményt - vétséget - követ el, és így büntethetővé válik, aki jóhiszeműen jut hozzá a hamis pénzhez, azonban amikor utólag észleli annak hamis voltát, annak tudatában, tehát szándékosan forgalomba hozza azt. Ezt mindenképp érdemes mérlegelni.

Általános alapelvek

Hamisgyanús bankjegy előfordulása esetén a hamis pénzt vissza kell tartani - de legalábbis törekedni kell visszatartására - a körülményeket összefoglaló jegyzőkönyvet kell felvenni annak érdekében, hogy a hamisgyanús pénz mielőbb az MNB-be szakértői vizsgálatra megküldhető legyen.

Hasznos tanácsok, nem csak pénztárosoknak

A pénz átvételekor nem szabad elmulasztani a bankjegyek adott körülmények között reális mértékű ellenőrzését

Visszajárót csak akkor adjunk, ha a pénzt már ellenőriztük

A hamis bankjegy és érme nem fogadható el fizetőeszközként

Persze saját biztonságunk a legfontosabb ezért nem szabad vitatkozni a pénz átadójával

Ne adjuk vissza a gyanús bankjegyeket

Ha van lehetőségünk értesítsük a rendőrséget

Jegyezzük meg az átadó kinézetét, esetleg rendszámát

Mi lesz a hamis pénz sorsa?

Az olyan bankjegyet és érmét, amelynek valódiságával kapcsolatban a legcsekélyebb kétség is felmerül, szakértői vizsgálatra valamely banknak, a postának vagy a Magyar Nemzeti Banknak kell átadni. Később az új típusú hamisítványokat, illetve az azokra vonatkozó műszaki, statisztikai adatokat pedig továbbítják a pénzhamisítás elleni védelmi feladatokat közösségi szinten ellátó szervezetekhez - olvasható az MNB tájékoztatásában.

(Pénzcentrum 2019. június 9., vasárnap)

Zajlik a népbutítás, örült különbség van a klímaváltozás és a felmelegedés között

A mögöttünk hagyott május jóval hűvösebb és csapadékosabb volt a sokéves átlagnál Magyarországon, és ez máris alkalmat adott egyeseknek arra, hogy ismét előhozakodjanak klímaváltozást megkérdőjelező vagy tagadó vélekedéseikkel. Miközben napjainkban már a világszerte tüntetéseket szervező gyerekek számára is nyilvánvaló, valami alapvető és kedvezőtlen változás történik a Föld klímájával, amit gyakorlatilag a világ bármelyik szegletében élők a saját bőrükön érezhetnek, még mindig akadnak olyanok, akik tagadják a klímaváltozás és/vagy a globális felmelegedés tényét. Hogy a jelentős arányban a populista politikusok és holdudvaruk köréből kikerülő tagadók pusztán a belátóképesség hiánya, esetleg egyéb ok miatt tesznek-e így, nem egyértelmű és a téma szempontjából mindegy, az viszont tökéletesen nyilvánvaló: érvelésük teljesen hibás.

Amennyiben még bárki kételkedett volna abban, hogy Donald Trump, a világ első számú szuperhatalmának vezetője nem érti a klímaváltozás működését, azok számára az elnök ezt a héten teljesen nyilvánvalóvá tette az Egyesült Királyságban tett látogatása során. Azt hiszem, hogy az időjárás változik, és azt gondolom, hogy mindkét irányban - fogalmazott az Egyesült Államok elnöke, miután az eredetileg tervezett negyed óra helyett másfél órás beszélgetést folytatott Károly herceggel, a brit trónörökösrel. Az elnök a BBC-nek azt mondta, osztozik a

herceg "jó éghajlatra" vonatkozó kívánságában, ugyanakkor más országokat - Kínát, Indiát és Oroszországot - hibáztatott a szennyező tevékenységek fokozódásáért.

A Károly-herceggel folytatott beszélgetés Trump elmondása szerint nagyrészt a klímaváltozásról szólt, és nagyrészt a herceg beszélt, illetve igyekezett meggyőzni az elnököt a klímaügy fontosságáról. Bár Trump azt mondta, egyetértett Károly azon szándékával, hogy a jövő generációk számára meg kell őrizni az élhető éghajlatot és el kell kerülni a katasztrófát, azonban más megjegyzései alapján több mint kétséges, hogy valóban felfogta-e a lényegét. Miután azt mondta, az Egyesült Államoknak van "a legtisztább éghajlata", Trump így fogalmazott:

Ne felejtjük el, a dolgot korábban globális felmelegedésnek hívták, ez azonban nem működött, (ezért) ezután klímaváltozásnak hívták, jelenleg pedig extrém időjárásnak nevezik, mert az extrém időjárás (kifejezéssel) nem lehet mellényúltni.

Az elnök korábbi példákkal igyekezett cáfolni, hogy a klímaváltozás hatására a szélsőséges időjárási események gyakoribbá váltak. Azt ugyan elismerte, nem emlékszik arra, hogy az Egyesült Államokban korábban is előfordult volna az utóbbi évekhez hasonlóan heves tornádó-tevékenység, ezzel együtt állítása szerint 40 éve tornádók szempontjából a legrosszabb időszaka volt országának, az 1890-es években pedig a legpusztítóbb hurrikánok tomboltak.

A világ legismertebb klímaváltozás-tagadójának példája (bővebben lásd keretes írásunkat) jól szemlélteti a hasonló állásponton lévők tökéletesen hibás gondolatmenetét, ami nagyjából így néz ki: ha a lakóhelyem környezetében a külső hőmérséklet huzamosabb ideig elmarad az év azon szakában megszokottól, akkor az automatikusan azt jelenti, hogy a globális felmelegedés nem létezik. Ők többnyire nem csak az időjárás és éghajlat/klíma fogalmai, de a klímaváltozás és a globális felmelegedés fogalma közé is egyenlőségjelet tesznek - tévesen - , így a sokéves átlagtól elmaradó hőmérséklet szerintük egyben a klímaváltozás cáfolata is.

Pedig nem tűnik olyan nehéznek belátni: attól, hogy a bolygó egy pontján vagy akár nagyobb régiójában tartósabban hűvösebb/hidegebb van, mint a sokéves átlag, a bolygó egészének felszíni átlaghőmérséklete még bőven emelkedhet. Sőt, a két, egy időben, de nagyon eltérő kiterjedésben zajló jelenség (alacsonyabb helyi hőmérséklet és emelkedő globális átlaghőmérséklet) nem hogy egyáltalán nem zárja ki egymást, de egyenesen következik is a rendszer alapvető természetéből. Európa hőmérsékleti térképe jól példázza, hogy egyszerre, egymástól viszonylag kis távolságban is kialakulhat a sokéves átlagnál tartósan jóval alacsonyabb és magasabb hőmérséklet is.

Vagy a NASA valós adatok feldolgozása alapján készített látványos animációja, amelyen kitűnően szemlélteti a globális átlaghőmérséklet emelkedésének regionális egyenetlenségeit: A problémát az okozza, hogy a jelek szerint vannak, akik képtelenek különbséget tenni az időjárás és az éghajlat/klíma fogalma között. (A két fogalom keverésében nagy szerepe lehet abban, hogy az időjárás és az éghajlat elemei azonosak: a napsugárzás, a hőmérséklet, a szél és a csapadék.) A probléma azonban az alapfogalmak minimális szellemi erőfeszítést kívánó tisztázásával könnyedén feloldható, ahogyan azt egyébként az általános iskolai természetismeret tankönyvek is megteszik. Az első és talán legfontosabb feladat annak egyértelműsítése, hogy az időjárás nem egyezik meg az éghajlattal (görög eredetű szóval klímával). Nagyon egyszerűen definiálva: az időjárás a légkör pillanatnyi, illetve rövidebb időtartamot felölelő állapotát jelenti, míg a klíma/éghajlat fogalma egy nagyobb terület légköri folyamatainak - akár a bolygó egészének - átlagos, illetve hosszú ideig tartó alakulását foglalja magába.

Példával megvilágítva: az idei május Magyarországon jóval hidegebb volt a megszokottnál, az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai szerint mintegy 2,5 Celsius-fokkal maradt el az országos átlag az 1981-2010-es sokévi átlagtól. Ezzel együtt az országos évi

középhőmérséklet folyamatos, trendszerű emelkedést mutat Magyarországon szintén a Meteorológiai Szolgálat adatai szerint, mégpedig a következőképpen:

Hasonló a helyzet a csapadékkal is: noha az idei május a sokéves átlagnál jóval több esőt hozott, hosszú távon, a 20. század elejéig visszatekintve megállapítható, hogy összességében egyre kevesebb csapadék hullik az ország területén.

Az értelmezést talán nehezítheti az is, hogy a változások ritkán jeleníthetők meg grafikonon egy egyenes vonallal, és ez igaz a klímaváltozásra, illetve a globális felmelegedésre is. Amint az a fenti ábrán is látszik, az egyes évek átlaghőmérsékleteinek alakulása nagy kilengéseket mutathat, azonban trendszinten, az egész időszakot tekintve egyértelműen látszik az emelkedés.

A Föld éghajlata egyetlen, de rendkívüli sokféleséggel rendelkező rendszer, amelyben egy időben akár egymással ellentétes folyamatok is lejátszódhatnak. A kétség kívül folyamatban lévő klímaváltozás egyik legfőbb jellegzetessége pedig az, hogy a korábbiakhoz képest a szélsőséges jelenségek gyakorisága és intenzitása növekszik - a korábbi előrejelzéseknek megfelelően. A korábbiaknál pusztítóbb viharok, gyakoribb és hevesebb hóhullámok, aszályos és rendkívül csapadékos időszakok váltják egymást időben, és természetesen térben továbbra is is jókora különbségek tapasztalhatók, ami nyilván a klíma lassabb változású időszakaiban is érvényes volt.

A hőmérséklet ezen klímarendszer egyik, ha nem a legfontosabb eleme, vagyis amikor a globális felmelegedésről beszélünk, akkor a klímaváltozás talán legjelentősebb részfolyamatáról szólnunk. A klímaváltozás tehát egy tágabb fogalom, amibe a globális felmelegedés is beletartozik, a globális átlaghőmérséklet emelkedése mellett azonban a klímaváltozást további nagy folyamatok is jellemzik, mint például a szélsőségek fent említett gyakoribbá válása, az óceánok elsavasodása, a tengerszint emelkedése, stb. - amelyek többnyire mind a globális átlaghőmérséklet emelkedéséből következnek. Ezek, az átlaghőmérséklet emelkedéséből következő más nagy folyamatok pedig dominóhatás-szerűen következve egymásból végül magára a felmelegedésre is visszahatnak, fokozva annak ütemét (például: felmelegedés>jégsapkák, gleccserek és permafroszt olvadása>a fehér, napsugárzást visszaverő felületek zsugorodása>felmelegedés intenzívebbé válása..).

Az egyre nagyobb számban elérhető, és sajnos egy irányba mutató tények és kutatások világosan mutatják, a klímaváltozás nem városi legenda és nem vitatható. A Föld és egyes régióinak éghajlata persze soha nem volt statikus, mindig is állandó alakulásban volt különféle okok miatt - az tehát, hogy a klíma változik, önmagában nem természetellenes. A mostani klímaváltozás azonban minden korábbtól különbözik gyorsasága miatt, az adatok szerint ugyanis napjainkban példátlan tempóban változik a földi éghajlat. A globális felszíni átlaghőmérséklet már most is közel 1 Celsius-fokkal haladja meg az iparosodás előtti szintet (1750). Míg korábban a kutatók úgy gondolták, a 21. század végéig 2 fok alatt kellene tartani a felmelegedés mértékét annak érdekében, hogy a legrosszabb hatásokat elkerüljük, ma már inkább a 1,5 fokos felmelegedést tartják kritikus szintnek.

Az ENSZ és az EU formálódó klímacélja 2050-re nullára csökkentené a klímaváltozás fő előidézőjének tartott szén-dioxid-kibocsátást, és a héten hasonló terveket jelentett be a 2020-as amerikai elnökválasztáson való indulást tervező korábbi alelnök, Joe Biden is, illetve szintén demokrata riválisa, Elizabeth Warren is. Egyre gyakoribb vélemények szerint azonban, még ha a világ országai mindent meg is tennének a Párizsi Klímaegyezményben foglalt cél elérése érdekében - nem tesznek -, az is kevés lehet a katasztrófa elkerüléséhez.

Annak ellenére, hogy egyre több, ezer és ezer mérésen alapuló, egymást erősítő tanulmány igazolja, a klímaváltozás és a globális felmelegedés olyan realitás, amely ijesztő tempóban teszi lakhatatlanná a Föld egyre több részét; ne legyen kétségünk, továbbra is lesznek olyanok, akik inkább hiedelmek, mint tudományos kutatásokkal alátámasztott tények alapján

alakítják majd ki ezt tagadó álláspontjukat és politikájukat, amit aztán a többieknek is igyekeznek beadagolni.

(Portfolio 2019. június 9., vasárnap)

FVA heti sajtószemle összeállítás XII. évfolyam – 2019.23. hét

Fő téma: Fogyasztóvédelem, környezetvédelem, egészségügy, energia, élelmiszer-biztonság, vásárlás, szolgáltatás, pénzügyek, utazás, érdekvédelem.

Fogyasztóvédő Alapítvány - <https://fogyasztovedelem.hu/> levelek@fogyasztovedelem.hu

Üzenőfal, panaszok, archívum: https://fogyasztovedelem.hu/Varia_x/uzeno.htm

Tudatosan Fogyasztók Köre - https://fogyasztovedelem.hu/Varia_x/tagsag.htm

Sajtószemle: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/sajto.htm (Hír-Adás.)